

Sreda 8. februar 2006.
Svedok Branko Kostić
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.03 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospođo Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff).

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC UERC-RECLAF

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Gospodine Kostiću, pre nego što se vratimo tamo gde smo juče stali imam jedno kratko pitanje o Sarvašu i Aljmašu. U ta dva sela nije bilo nikavih objekata ni kasarni JNA, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne znam. Ja sam vam rekao juče, ja nikad nisam bio ni u Sarvašu, ni u Aljmašu, ne znam kako se zovu ta mesta ovaj, i molim vas nemojte me pitati o onome što ne znam. Ja zaista ne znam da li je bilo vojnih objekata ili nije, ali znam da su oba mesta bili zaposeli paravojne formacije Hrvatske i iz tih mesta su ugrožavali sistematski pripadnike Jugoslovenske narodne armije ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite mi da vas zaustavim. Juče smo razgovarali o sednici Predsedništva održanoj od 12. do 15. marta 1991. godine. Čitali smo neke delove Jovićeve knjige i ustanovili smo da osim Jugoslava Kostića i samog gospodina Jovića da se niko drugi nije složio sa uvođenjem vanrednog stanja. I pitanje je bilo da li su glasali, o čemu su glasali i želela bih da se sada vratimo na knjigu gospodina Jovića kako bismo razjasnili situaciju. Dakle, juče smo već pročitali belešku za 12. mart u njegovoj knjizi, 12. mart 1991. godine. I na samom kraju ove beleške u knjizi stoji sledeće: "Sledeći su glasali za redigovanu verziju odluke bez uvođenja vanrednog stanja uz uvođenje povišene borbene gotovosti i mobilizacije". I dakle, o tome se glasalo. Glasalo se ne o vanrednom stanju nego o povećanju borbene gotovosti i dodatnoj mobilizaciji i ovde stoji da su gospodin Bućin, gospodin Sapundžija, Kostić i Jović glasali za, a gospodin Bogičević, Mesić i

Vasil Tupurkovski protiv. Mislim da to sada razjašnjava i pitanje sudije Kvona (Kwon) i osvežava vaše pamćenje o tom glasanju, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ako dozvolite, moram da vas korigujem. Vi ste juče tvrdili to što sada kažete, ali ja to nisam potvrdio. Ja sam samo kazao da na toj sednici nisam bio i da sam tok te sednice kasnije nekoliko puta gledao kao televizijski snimak i ovaj, i kod mene, a i kod ogromne većine moga naroda i tada i danas je prisutno uverenje da je Bogić Bogičević tada na toj martovskoj sednici dao svoj glas za uvođenje vanrednog stanja da bi se možda, da bi možda tok razvoja jugoslovenske krize bio sasvim drukčiji.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, moram da vas zaustavim. Mi smo prošli kroz tu knjigu, vi ste rekli da niste bili tamo, pa ćemo to tako i ostaviti. Idem sada ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Meni da kažete kao da sam ja to potvrdio. Ja to nisam potvrdio. U ostalom vi imate ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ne, nisam, gospodine Kostiću. Rekla sam da to stoji u knjizi.

SUDIJA BONOMI: Gospođo Uerc-Reclaf, zat ne postoji negde formalni zapisnik o tom glasanju?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ne postoji nikakav formalni zapis ishoda glasanja koliko ja znam, ali proveriću još tokom pauze. Mislim da mi tako nešto nemamo.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, juče ste već govorili sa gospodinom Miloševićem, ustvari ne juče nego pre par dana, govorili ste o dokaznom predmetu D 333, tabulator 51, članak sa govorom gospodina Miloševića koji je on održao 16. marta 1991. godine. Časni Sude, to je takođe dokazni predmet 328, tabulator 29, to smo već imali u obliku video snimka. Želela bih sada da citiram nešto iz tog govora, a vi, gospodine Kostiću, možete sami to da pronađete u tabulatoru, dakle 51, u vašoj fascikli. Treba nam druga strana. Engleski prevod ima dve strane, a srpski original ima samo jednu stranu. Časni Sude, na engleskom je to druga strana, pri vrhu stranice. Dakle, imamo ovde, gospodine Kostiću, ono što je rekao

gospodin Milošević i citiram: "Uzevši u obzir novo nastalu situaciju, želim da najavim da Republika Srbija neće priznati ni jednu odluku koju donese Predsedništvo SFRJ, jer bi pod postojećim okolnostima svaka takva odluka bila nelegitimna. Neću prihvatiti nikavo prenošenje ovlašćenja u skladu sa Ustavom Jugoslavije sa Borislava Jovića na mene u slučaju njegove ostavke na rad u takvom Predsedništvu koje se odlučilo za dezintegraciju Jugoslavije. Očekujem da će građani Srbije i Jugoslavije i svestsko mnjenje shvatiti da ni jedan rodoljub ne može da prihvati legitimnost predsednika države koji deluje protiv svoje sopstvene države i ustava. Tražim da Skupština Republike Srbije u skladu sa Zakonom o preuzimanju ovlašćenja od Kosovske Skupštine, u preuzimanju funkcija Skupštine Kosova na prvoj sednici donese odluku o smenjivanju Rize Sapundžije sa funkcije člana Predsedništva SFRJ". I to se i dogodilo, gospodine Kostiću. Riza Sapundžija smenjen je od strane srpske Skupštine, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Zatim gospodin Milošević nastavlja "U postojećim okolnostima pokušaja izazivanja nereda u Sandžaku i Kosovu i Metohiji, naredio sam mobilizaciju rezervnog sastava bezbednosti Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije i hitno formiranje dodatnih snaga milicije Republike Srbije. Od Vlade Republike Srbije zatražio sam da izvrši sve pripreme za formiranje dodatnih snaga u obimu i veličini garantovati zaštitu interesa Republike Srbije i srpskog naroda". Gospodine Kostiću, evo dakle šta je rekao gospodin Milošević. Ove dodatne policijske snage su i osnovane, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja pravo da vam kažem ne bih mogao ovaj, konkretnije da o tome govorim, ali mislim da je povećan brojni sastav policijskih snaga u Srbiji i to je u direktnoj nadležnosti ovaj, Ministarstva unutrašnjih poslova, pa prema tome i predsednika Republike Srbije u ovom konkretnom slučaju. Policijske snage Srbije, to nije Savezni odred Ministarstva unutrašnjih poslova Jugoslavije nego policijske snage Srbije kojima rukovodi i upravlja Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije kao federalne jedinice. To je jedno, a drugo, ova prva konstatacija koju ste pročitali, ja mogu da budem slobodan da je prokomentarišem. Vidite, svi članovi Predsedništva SFRJ su posle te martovske sednice i nemogućnosti da se prihvate predlozi Generalštaba, oni su podnijeli ostavke. Ostala je samo ova četvorka u Predsedništvu, Mesić, Drnovšek, Bogićević, Tupurkovski. Da je ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Moram da vas zaustavim. Ja sam mislila da ćete vi komentarisati pitanje koje sam vam ja postavila, ali sad vidim da vi komentarišete nešto sasvim različito. Zato bih želela da se vratite na moje pitanje. Mi smo ovde već govorili o tome i gospodin Milošević vas je pitao šta se dogodilo toga dana. Nema potrebe da se to ponavlja. Moje pitanje se odnosilo na dodatne policijske snage, a moje sledeće pitanje u vezi sa tim glasi ovako. Te dodatne policijske snage su osnovane pod raznim imenima kao na primer Knindže, frenkijevci, Crvene beretke i na kraju Jedinica za specijalne operacije. Da li znate nešto o tome? Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Što vi tvrdite ja o tome ne znam zaista ništa. Ni o tim imenima, ni o tim nazivima ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dobro, u redu hvala. I vi ste onda izabrani u Predsedništvo, ali vaša stranka nije podržala vaš izbor u Predsedništvo, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne znam odakle vam takva informacija. Moja vlastita stranka me je predložila u Predsedništvo i u Skupštini Crne Gore gde je moja stranka imala dvotrećinsku većinu ja sam u Skupštini Crne Gore izabran u Predsedništvo. Ne znam odakle vam informacija da mene moja stranka nije podržala. Možda ste u mojoj knjizi našli da tada kada je isticana kandidatura za Predsedništvo SFRJ da najuže rukovodstvo moje stranke mene nije predlagalo tada, ali u Skupštini Crne Gore moja stranka je imala dvotrećinsku većinu i ja sam izabran na tu funkciju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ja sam vam postavljala pitanja u vezi sa tim da vas nije podržalo rukovodstvo vaše stranke i vi ste to upravo potvrdili, o tome ste pisali u vašoj knjizi?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Vi ste rekli da me moja stranka nije podržala. Ja sam samo kazao, najuže rukovodstvo moje stranke, dakle Izvršni odbor, ovaj, rukovodstva moje stranke me nije tada predložio bio i posle je predložio ovaj, on je bio na nekoj trećoj poziciji. Ali stranka me podržala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, želela bih da ovaj deo knjige uđe u spis, a gospođa Diklić (Diklich) će nam sada dati taj deo. To je iz knjige gospodina Kostića "1991. da se ne zaboravi" strane 267, 268, 269 i 207. Gospodine Kostiću, vi poznajete vašu knjigu, pa mislim da mogu da nastavim sa onim što piše u knjizi. Muslimanski član Predsedništva takođe je kao što ste vi opisali u knjizi se usprotivio vašoj nominaciji. On kaže da to

čini, kako se on izražava zbog vaših antimuslimanskih izjava. To je takođe u vašoj knjizi zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I u vezi sa ...

SUDIJA ROBINSON: Nije bilo odgovora na ovo pitanje. Da li je to u vašoj knjizi?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: On je rekao da.

SUDIJA ROBINSON: Nije u transkriptu, ja to nisam čuo. Molim vas da odgovorite na pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ: To stoji u mojoj knjizi, ali gospođa nije pomenula i obrazloženje da je ovaj, da je u pitanju potpuno pogrešno tumačenje mojih stavova i mog odnosa prema Muslimanima. Mislim da bi dobro bilo da kompletno da sve, a ne samo ovo prvo. Ovo stoji u knjizi da je muslimanski predstavnik bio protiv moga izbora.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A sudije mogu same da pročitaju te pasuse. Zato ja nisam u celini citirala ono šta piše u knjizi, zato što vi znate šta piše u knjizi. Moje pitanje glasi ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Oprostite, molim vas. Gospodo sudije, mogu li da intervenišem? Ako predstavnik Tužilaštva ovde javno iznosi da ja imam protivmuslimanske stavove onda je to teška optužba i teška dezinformacija. Ako ona u vezi sa tim citira samo jednu rečenicu iz moje knjige koju sam ja napisao, a ne da i tumačenje i obrazloženje toga, onda to dobija sasvim drugi smisao. I ja zato tražim ...

SUDIJA ROBINSON: Možemo da učinimo jednu od dve stvari. Možemo da odlučimo da vi date dodatne informacije u vezi sa tim ili gospodin Milošević može o tome da govori u dodatnom ispitivanju.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ali, časni Sude, ja sam samo citirala ono što je rekao taj muslimanski član, ja nisam rekla da je to činjenica. Ja sam samo citirala ono što je rekao muslimanski član.

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Milošević može o tome da govori u dodatnom ispitivanju, ako želi.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću ...

SUDIJA ROBINSON: Shvatite šta sam rekao. Morate da razumete ono šta sam rekao. Gospodin Milošević može o tome da govori u dodatnom ispitivanju, ako želi i na taj način će se to rešiti. Nema potrebe da se sada nastavi diskusija. Nastavite, molim vas. Rekao sam da ne smete da prekidate.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, kad je reč o Muslimanima, vaš je stav da Muslimani nisu narod poput Srba ili Hrvata. Jeste li vi to rekli?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Vi, gospođo pokazujete totalno nepoznavanje iz ove oblasti, ako ste spremni da tako tvrdite. Jer dok citirate deo iz moje knjige onda ste verovatno pročitali i ono što meni poštovani Sud ne dozvoljava da ja pročitam. A ako sada tvrdite da ja ne priznajem Muslimane kao narod onda ste ili sa mnogo zle namere ili potpuno ne poznajete ovaj termin šta znači narod, a šta znači nacija. Ja sam naime u dosadašnjem ispitivanju kad me jedan iz Pretresnog veća od gospode sudija pitao koji su to konstitutivni narodi u Jugoslaviji, ja sam tada već pre neki dan pomenuo da su konstitutivni narodi bili Slovenci, Hrvati, Crnogorci, Makedonci, Srbi i tako dalje, a onda sam kazao da je neke godine tamo, od 1962. godine ili 1965. godine, ne znam tačno, moja partija Savez komunista koja je imala jednopartijski monopol, ona je priznala Muslimanima u Jugoslaviji naziv nacije i konstitutivnog naroda po čisto verskoj osnovi. A onaj koji poznaje imalo tu oblast mora da pravi razliku između pojma naroda i pojma nacije. To su dva sasvim različita termina. Ja muslimanski narod veoma cjenim i veoma poštujem, muslimanski narod kod nas u Crnoj Gori čini značajan deo stanovništva, od malih nogu u dečijim domovima bio sam sa mnogo Muslimana i dece sa kojima sam i danas, ali pojam narod i pojam nacija su dva potpuno različita termina.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ne treba nam toliko detalja. Vas je crnogorska Vlada izabrala u aprilu 1991. godine za mesto u Predsedništvu, međutim vaš je položaj potvrđen tek sredinom maja. U Skupštini SFRJ došlo je do problema zbog činjenice da je Skupština

Srbije izabrala Sejdu Bajramovića, a Skupština SFRJ odbila je zbog toga da verifikuje nove članove. Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospođo, mene prvo nije Vlada Crne Gore izabrala u Predsjedništvo nego Skupština, Parlament Crne Gore me je izabrao, a tačno je da je u Skupštini SFRJ postojao problem u vezi verifikacije izbora gospodina Sejda Bajramovića i gospodina Jugoslava Kostića. Za njih obojicu, jer je Skupština Srbije njihov izbor izvršila, koliko je meni poznato u skladu sa ustavnim rešenjima Srbije, ali separatistička rukovodstva Slovenije i Hrvatske su još tada pokušavala da opstruiraju i da kažem protiv ustavno i ovaj, daju podršku svim onim mjerama koje su u pokrajinama preduzimane koje su išle njima u prilog da bi lakše svoju secesiju provele.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, činjenica je da je postojao problem pogotovo sa gospodinom Sejdrom Bajramovićem, zato što on nije predstavljao interese Skupštine Kosova nego interese Skupštine Srbije, zar ne? O tome se radilo, to je ono što je rečeno u vezi sa njim.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospođo, u istoj poziciji su bili i gospodin Sejdo Bajramović i gospodin Jugoslav Kostić. Nije nikakve razlike bilo među njima.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala, to je dovoljno. Gospodine Kostiću, od sredine maja do juna 1992. godine vi ste učestvovali ne samo u članstvu Predsedništva SFRJ nego ste se takođe sastajali i sa pripadnicima rukovodstva Srbije, Crne Gore i JNA van sastanaka Predsedništva zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jesam, jasno. Ne samo sa njima, sastajao sam se sa mnogima sa kojima sam imao zajednički stav o potrebi očuvanja Jugoslavije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želela bih da se sada podeli jedna tabela koju smo napravili ovde u Tužilaštvu, tako da onda možemo dalje da postavljamo pitanja. Ova tabela predstavlja pregled sastanaka Predsedništva SFRJ i JNA od maja 1991. godine do maja 1992. godine. Podaci u tabeli dolaze iz knjige gospodina Jovića "Poslednji dani SFRJ". Ovo su pazite dakle, samo oni sastanci koje gospodin Jović spominje u knjizi. Pretpostavljam da ste osim ovih imali i mnoge druge sastanke?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Šta bih ja sad trebao iz ove tabele da vam kažem? Mislite da se ja sada mogu setiti svakog sastanka?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ne, ne, niko od vas ne očekuje da se setite svih sastanaka. Mi ćemo proći tek kroz nekoliko sastanaka. Ali ako pogledate ukupne brojke videćete da prema podacima iz knjige gospodina Jovića stoji da ste vi učestvovali na 21 sastanku sa predstavnicima JNA, gospodin Bulatović je prisustvovao na 15 takvih sastanaka i kao što sam rekla, pretpostavljam da ste se vi sastajali i češće i više puta od ovoga što je spomnuo gospodin Jović u svojoj knjizi. Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja čisto sumnjam. Vjerujem da biste prije dodali nego oduzeli, ali ne mogu sada da komentarišem zaista, kada sam se sastao, mi smo imali i sastanaka svakodnevno gospodo. To je bila dramatična situacija, raspadala se zemlja, sukobi, rat se vodio u zemlji. Imali smo sastanaka takoreći po čitav dan, ostajali smo u kabinetima od ujutro do uveče i nemojte sada od mene očekivati da vam za svaki od ovih potvrdim da je baš tada taj sastanak održan. A ovo što vidite ovde da je na više sastanaka učestvovao gospodin Jović, pa sasvim normalno, gospodin Jović je bio u Predsjedništvu prije nego što sam ja 30. juna došao ovaj, u Predsedništvo i izabran za potpredsjednika Predsjedništva. To je jedno. Drugo, vi ovde pominjete broj sastanaka gospodina Miloševića i gospodina Jovića. Pa, sasvim je normalno, ja sam i u dosadašnjem ispitivanju kazao da ne mogu da znam koliko je i u kojoj meri gospodin Jović komunicirao sa gospodinom Miloševićem, ali pretpostavljam da je komunicirao vrlo često i sasvim normalno, jer je predstavljao Srbiju u tom najvišem državnom organu.

SUDIJA BONOMI: Ovo bi trebalo da pokaže sastanke koji uključuju i JNA, je li tako?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, časni Sude.

SUDIJA BONOMI: A u čemu je značaj sastanka na kome nije pomenuto prisustvo ni jednog vojnog rukovodioca?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pa, ova tabela se ne odnosi samo na sastanke sa predstavnicima JNA, vi ćete čuti iz narednih pitanja, da se odnosi na grupu ljudi koji su se često sastajali, a gospodine Kostiću, kao što ste videli u knjizi gospodina Jovića, gospodin Jović pominje grupu od šest ljudi i pri tome misli na sebe, gospodina Jovića, zatim gospodina Miloševića,

Bulatovića, generale Kadijevića i Adžića i vas. Da li vam je poznato da on govori o toj grupi od šest ljudi?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja nijesam taj termin grupa primjetio, ali prema imenima ovih ljudi koje ste vi sada pomenuli ovaj, to je ekipa, to je sastav ljudi koji su u tom trenutku predstavljali najodgovornije predstavnike Srbije i Crne Gore u republikama, u Predsjedništvu SFRJ i najodgovornije predstavnike Generalštaba, ali nisam primjetio termin grupa. Možda mi je sada iz ovoga malo jasnije što vi u vašoj optužnici stalno govorite o nekom udruženom zločinačkom poduhvatu.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Gospodine Kostiću, ja sam upravo rekla da je gospodin Jović rekao šest ljudi, a ja sam koristila izraz grupa, on nije koristio izraz grupa od šest ljudi. Časni Sude, da odgovorim na vaše pitanje. Mi smo pogledali, dakle sastanke tih šest ljudi i ova tabela pokazuje sastanke te šestorice ljudi.

SUDIJA ROBINSON: Pa, onda naslov ovog spiska, ove tabele navodi na pogrešan trag, jer govori o sastancima između Predsedništva i JNA.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, da, naslov nije u redu. Gospodine Kostiću, želim samo da se pozovem na jedan od tih sastanaka, to je ustvari sastanak od 14. avgusta 1991. godine, on se pominje u dokaznom predmetu 596, tabulator 1, a to je izjava gospodina Jovića po Pravilu 89(f). Ako pogledate paragraf 87 gde se kaže: "Sastanak je održan 14. avgusta kod Kadijevića, tom sastanku su prisustvovali Kadijević, Adžić, Milošević, Bulatović i ja, dobili smo informaciju o vojnoj situaciji na terenu, između ostalog u Krajini i Slavoniji, Kadijević nam je rekao o neslaganju između Srba u Krajini i Slavoniji i to i u vojnom i u političkom smislu, osobe kao što su Kostić dale su izjavu, a da pri tom nisu konsultovali opoziciju u vezi sa pogledima vojske. Očigledno je neophodna koordinacija između šestorice. Kadijević je predložio da ideju proširenja štaba, veća grupa od šest i ideja sistematskih konsultacija je prihvaćena od strane šestorice, ali ne i gospodina Kadijevića". Da li se sećate tog sastanka?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, pravo da vam kažem, tog sastanka koji pominje gospodin Jović se ne sećem baš njega, jer smo takvih sličnih sastanaka imali dosta, ali ovo što ste ovde sada pročitali, ovaj, nemam nikavog razloga da osporavam. Mogu da kažem da je to moguće i tačno, verovatno. Ja znam da sam ponekad bio u prilici i dosta prisutan u medijima

i ovaj, i sa izjavama i sa tako dalje. Bila je jedna, postojala je jedna zbunjenost u narodu da vam kažem. I ja sam to u mojoj knjizi isto tako rekao, da je meni gospodin Milošević jednom prilikom telefonom kad smo razgovarali rekao "Vala Branko, premnogo si u medijima" i ja sam tada odgovorio "Vala gospodine Miloševiću mislim da vas je premalo u medijima ima". Ovaj, mi smo, ja sam u dosadašnjem svedočenju kazao, mi nijesmo o svim stvarima jednako mislili, nijesmo jednako gledali, ja sam i u ovim prethodnim danima pomenuo moja razilaženja sa gospodinom Jovićem oko toga, pa i njegove ovako, kako da kažem ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, gospodine Kostiću, dozvolite da se vratimo na ono o čemu govorimo. Sastanak od 14. avgusta 1991. godine. Vi ga se ne sećate, međutim izgleda barem po rečima onoga čega se seća gospodin Jović da ste vi, mislim da je pod vama mislio na vas, jer kaže "osobe kao što su Kostić daju izjave, a da se pri tome ne konsultuju, izjave koje su suprotne stavovima vojske". Da li se to odnosi, to što ste rekli, ta kritika, da li je ona izražena u vezi sa vašom posetom Borovom Selu? Da li se sećate te kritike koja je tu izrečena?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, ne ovaj, mislim da, koliko je meni poznato, ja nijesam imao ni jedan prigovor od strane najodgovornijih ljudi iz armije sve do penzionisanja ove druge grupe generala u maju 1992. godine. Ni jedan prigovor ni od gospodina Veljka Kadijevića, ni od gospodina Blagoja Adžića u smislu da se moji javni istupi razlikuju od stavova vojske. Ni jedan prigovor takve vrste nijesam imao, to je jedno. Drugo, mislim da što se tiče moje posete Borovu Selu, to je najmanje mogao biti razlog za ovakvu tvrdnju Jovića utoliko prije što sam ja posetu Borovu Selu izvršio uz konsultacije sa ostalim članovima Predsjedništva SFRJ i smatrao sam da ja kao predstavnik Crne Gore u Predsjedništvu da sam pozvaniji i da je bolje da ja idem u Borovo Selo nego da predstavnik Srbije iz Predsjedništva, ide u posjetu Borovom Selu, jer mi to nijesmo posmatrali kao problem Srbije nego kao problem Jugoslavije. A, naša razilaženja oko nekih drugih pitanja vezano za angažman Jugoslovenske narodne armije, za deblokiranje blokiranih kasarni u Hrvatskoj, ta naša ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, dozvolite da vas ovde zaustavim. Govorili smo o poseti Borovom selu. Kada ste bili u Borovom Selu, vi ste, u stvari, razgovarali sa lokalnim Srbima i pomenuli ste našu vojsku, kada ste se obratili Srbima. Pitali ste za našu vojsku, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno, ja i sada kažem našu vojsku. To je Jugoslovenska narodna armija, a ja sam potredsjednik i član te Vrhovne komande koja komanduje tom vojskom. To je naša vojska i moram da kažem najbolja i najorganizovanija u to vreme ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, dozvolite da vas ovde prekinem. Časni Sude, doćićemo do toga šta je rečeno u Borovom Selu nešto kasnije. Gospodin Bulatović je takođe napisao knjigu i u njegovoj knjizi o sastanku od 14. avgusta 1991. godine pominje taj sastanak, da li je vama poznata knjiga gospodina Bulatovića sa naslovom "Pravila ćutanja"? Gospodine Kostiću, da li znate za tu knjigu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam, ovaj, poznajem tu knjigu i ja sam pročitao prvih 114 stranica knjige Momira Bulatovića, jer se one odnose na vreme kada smo zajedno radili na tim političkim državnim i javnim funkcijama i u mojoj novoj knjizi koja se zove "Zapisi" dao sam kritički osvrt, ja verujem da i tu knjigu vi imate, ovaj, dao sam kritički osvrt na taj dio knjige Momira Bulatovića.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želim da vam citiram nešto u vezi sa sastankom od 14. avgusta. 14. oktobra, ne, ne to je 14. oktobar. Dakle, nije 14. avgust, da, da u pravu ste. Bez obzira na to želela bih da vam navedem jedan citat, jer je to sličan sastanak onome o kome je govorio gospodin Jović. Molim da se to stavi na grafoskop, jer nemamo kopije za sve. Molim da se kopija na engleskom stavi na grafoskop, a kopija na srpskom da gospodinu Kostiću. On ovde u svojoj knjizi govori o sastanku od 14. oktobra, bili su prisutni gospodin Milošević, gospodin Jović, član Predsedništva SFRJ, sa crnogorske strane Branko Kostić, Milo Đukanović i kaže sledeće: "Svi naši razgovori, posebno moji brojni sastanci sa Slobodanom Miloševićem pre ovoga i u svim predstojećim godinama odvijali su se u istoj atmosferi. Sastanci su bili intimni sa potpuno otvorenom raspravom, koristio se običan rečnik, raspravljalo se o svakom problemu uključujući i žetvu, pominjala su se različita pitanja i razmenjivale šale. Drugim rečima, osećalo se da smo u istom timu, da delimo istu sudbinu, bez obzira na sve razlike". I takođe nastavlja, nešto dalje kaže: "Sastanci gotovo nikada nisu snimani ni beleženi niti je to rađeno na taj način da sam ja mogao da primetim. Zvanične beleške su retko pravljene, izjave su izdavane u vezi sa određenim sastancima, izjave je pripremao šef Kabineta Miloševića. Po pravilu to smo bili Milošević i ja koji smo pogledali tekst takve izjave ili ga preradili".

prevodioci: Prevodioci napominju da je ovo prevod sa engleskog.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li se sećate ovog sastanka ili takvih sastanaka?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Toga sastanka se izvanredno dobro sećam, sastav učesnika koji je saopštio gospodin Bulatović je tačan, a što se tiče drugih opservacija gospodina Bulatovića, ja zaista o tome ne bih želeo da komentarišem ovaj, jer ste komentar sa toga sastanka mogli naći i u mojoj knjizi, verujem da ga imate i da ga niste preskočili verovatno. To je bio konsultativni sastanak neposredno pre održavanja zasjedanja Haške konferencije (International Conference on the Former Yugoslavia). Haška konferencija je zasjedala 18. oktobra, a ovo je bio 14. oktobar. Postavljalo se jednostavno pitanje šta nam je činiti u toj situaciji sobzirom da smo nezadovoljni bili predlogom Haškog dokumenta i ja u ovom trenutku mogu samo da vam kažem, ne bih želio gospođo, ne bih želio ni gospodina Bulatovića ni bilo kojeg pojedinca iz moje zemlje ovde na javnoj tribini denuncirati u bilo kom pogledu ovaj, vi imate prilike da sa gospodinom Bulatovićem razgovarate, ali ja sam napisao kritički osvrt na knjigu gospodina Bulatovića u mojoj novoj knjizi "Zapisi", možete taj kritički osvrt naći i ja sam i na kraju toga kazao da taj kritički osvrt ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Samo radi toga da se pojedine izjave gospodina Bulatovića moraju uzeti sa rezervom, jer ima dosta netačnog u tome.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ja ću govoriti sa vama o tom konkretnom sastanku i konkretno o situaciji u oktobru i Karingtonovom (Carrington Plan) planu kasnije tokom unakrsnog ispitivanja. Nema potrebe da sada ulazimo u detalje sa tog sastanak sa stanovišta sadržaja tog sastanka, ali ono o čemu ovde ustvari govori gospodin Bulatović je o jednoj grupi ljudi koji su delili istu sudbinu kako on kaže, bez obzira na razlike. To što su delili istu sudbinu, da li se to odnosi na politički opstanak rukovodstva Srbije i Crne Gore?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja ne mogu da dajem ovde komentar i tumačenje šta je gospodin Bulatović pod tim podrazumevao. Ja najprije mogu da pretpostavim da je gospodin Bulatović pod tim podrazumevao da delimo ista uverenja i iste napore i istu želju da očuvamo Jugoslaviju.

Jer ja sam u dosadašnjem svedočenju rekao, koliko god smo imali razlika, naše osnovno što nas je ujedinjavalo i što nas je držalo na okupu je ta želja da očuvamo Jugoslaviju i da na miran način razriješimo našu političku krizu. A to što on pominje ovih šest ljudi, ja sam već rekao, to su praktično najodgovorniji ljudi Srbije i Crne Gore, jedan je predsjednik države, drugi predsjednik vlade, mislim na Srbiju, jedan je predsjednik države, drugo predsjednik vlade u Crnoj Gori i Jović i ja smo članovi Predsjedništva SFRJ iz te dvije republike. Kadijević i Adžić su dva najodgovornija čovjeka u vojsci, a vojska je bila od svih institucija u Jugoslaviji najčvršće opredeljena za očuvanje Jugoslavije. Prema tome, ja mislim da je gospodin Bulatović mislio na tu ideju, očuvanja Jugoslavije, a ne na očuvanje vlasti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, od marta na dalje politički opstanak rukovodstva Srbije i Crne Gore i takođe JNA bio je tesno povezan sa sudbinom Srba u Hrvatskoj, zar ne? Sa tim da se pomogne Srbima u Hrvatskoj, to pomaganje Srbima u Hrvatskoj pomagalo je opstanku ovog rukovodstva, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja moram da vas korigujem. Sticaj okolnosti je bio da se radilo o Srbima u Hrvatskoj. Ali u svim izjavama našim i mojim izjavama i u izjavama svih ovih šest ljudi koje pominjete uvijek ćete naći našu spremnost i obavezu da svoje ustavne funkcije obavljamo u skladu sa ustavom i da ako treba i sa Jugoslovenskom narodnom armijom pružimo fizičku zaštitu svakom narodu ili djelom svakog naroda koji bi se fizički mogao naći ugrožen. Ja sam to kazao i u Borovom Selu, vi to imate. Ja sam kazao da bi na isti način ovaj, sa jedinicama Jugoslovenske narodne armije pružio zaštitu i našim Muslimanima i našim Albancima i našim Makedoncima, ako bi se našli ugroženi kao što su se našli ugroženi Srbi u Hrvatskoj. Prema tome, sticaj okolnosti je bio da su Srbi, baš Srbi u Hrvatskoj bili fizički ugroženi. Mislim da pogrešno tumačite to.

SUDIJA ROBINSON: Profesore, želeo sam da vas pitam koji je vaš konkretan odgovor na pitanje, ali sada ste ga dali.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Dajte da se sada ponovo vratimo na izjavu gospodina Jovića, to je dokazni predmet 596, tabulator 1, izjava gospodina Jovića, to je sada paragraf 74 i 75, a odnosi se na april 1991. godine i u njegovoj knjizi. Da biste dobili kontekst svega toga reče je o tome da gospodin Milošević gospodin Kadijević, Adžić i Jović u stvari razgovaraju o

situaciji u Hrvatskoj i učešću JNA i ovde se kaže, ja citiram od kraja paragrafa 74: "Pitali smo ih da li će vojska dozvoliti hrvatskoj policiji da zauzme Knin i duge srpske gradove koji su sada pod srpskom kontrolom. Odgovor je bio vrlo jasan, ne". A sada nastavljam sa paragrafom 75. "Odlučeno je da u slučaju da i Hrvati napadnu da će oni preduzeti oružane akcije i mene da obaveste, a ja ću onda sazvati Predsedništvo i jednostavno ih obavestiti o toj činjenici. Nisam bio pripremljen da tražim bilo kakvu odluku ili saglasnost. Milošević i ja smo skrenuli njihovu pažnju na činjenicu da bi bilo kakav drugi pristup bio izdaja i da u ovom slučaju izdaja znači pad srpskog rukovodstva i raspad JNA." Ovo je ono što kaže gospodin Jović. On povezuje sudbinu srpskog rukovodstva tesno sa akcijama koje treba preduzeti da se pomogne Srbima u Hrvatskoj. Da li biste se vi sa tim složili?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospodo, mislim da nepotrebno gubite vrijeme zaista. Aprilska sjednica ovaj, aprilski razgovor koji ste citirali je vrijeme u kojem ja nisam bio u Predsjedništvu. To je jedno. Drugo, pouzdano se nadam da mene i moju poziciju ne postovećujete sa pozicijama srpske Vlade i srpskog rukovodstva. Ja sam predstavnik Crne Gore i bio sam crnogorski predstavnik tamo ovaj, a na ovo zadnje vaše pitanje ja sam dao odgovor sa ovim odgovorom na zadnje pitanje. Za mene je ustavna obaveza bila i Jugoslovenske narodne armije i kompletnog Predsjedništva, dakle ni gospodina Jovića, ni Branka Kostića, nego obaveza je svih članova Predsjedništva, ustavna obaveza, da vode jednako računa o interesima svih građana SFRJ. Dakle, mi nismo predstavnici samo svoje republike. I to je bila jedna od osnovnih primedbi na izbor Mesića za predsjednika Predsjedništva. Naša je dužnost bila ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, dozvolite da vas prekinem. Odgovorili ste na moje pitanje i to je bilo vrlo konkretno.

SUDIJA KVON: Izvinjavam se, gospodo Uerc-Reclaf. Mogu li ja da postavim pitanje profesoru Kostiću u ovom trenutku. Uloga Predsjedništva Srbije i Crne Gore u odnosu na pitanja savezne države. Pominjali ste šestoricu kao tim. Zašto bi gospodin Milošević i gospodin Bulatović učestvovali u tim razgovorima? Jednom ste rekli da gospodin Milošević nije imao nikakve veze sa gospodinom Jovićem, nije iamo nikakvog uticaja na gospodina Jovića, a gospodin Bulatović nije imao uticaja na vas, zašto bi oni onda učestvovali na tim sastancima, ako biste mogli to da mi objasnite?

SVEDOK KOSTIĆ: Gospodine Kvon, prvo moram da vas korigujem. Nikada nisam rekao, pa ni ovde da gospodin Jović nije imao komunikaciju sa gospodinom Miloševićem. To nisam nikad rekao. Kazao sam samo da ne znam koliko su te komunikacije bile česte, ali da mogu da pretpostavim pošto je Jović bio na najodgovornijoj funkciji u saveznoj državi, a Milošević predsednik Srbije, Jović predstavnik Srbije, mogu samo da pretpostavim da su njihove komunikacije bile česte. Nisam nikad rekao da oni nijesu međusobno imali komunikaciju. Dakle, to je jedno. Drugo, na isti način bi se moglo postaviti pitanje, ali ja ću se vratiti da odgovorim i na ovo direktno vaše pitanje. Zar vi mislite, gospodine Kvon, da gospodin Mesić, gospodin Tuđman, gospodin Kučan, gospodin Drnovšek, gospodin Izetbegović, zar to nije bio tim? Zar vi mislite da oni nisu komunicirali međusobno i dogovarali se šta treba da rade. Pa, Mesić u svojoj knjizi govori da je posle prve oktobarske sjednice Predsjedništva na kojoj smo ocijenili da se zemlja nalazi u neposrednoj ratnoj opasnosti ovaj, direktno ukorio Bogićevića i Tupurkovskog zašto su na tu sednicu došli, zašto su prisustvovali toj sednici, pa se nije zadržao na tome nego se pismom obratio Aliji Izetbegoviću i Kiru Gligorovu i tražio da ne prisustvuju dalje sednicama Tupurkovski i Bogićević. Pa, molim vas, ni Milošević kao predsjednik Srbije, ni Bulatović kao predsjednik Predsjedništva Crne Gore nijesu došli na te funkcije, nijesu pali sa neba, njih je birao narod na legitimnim i legalnim izborima, demokratskim putem su bili izabrani, taj narod je bio predstavljen kroz svoj parlament, kroz svoju vladu kroz svoje funkcionere državne. I taj narod je stalno izražavao želju da se Jugoslavija očuva. Prema tome, sasvim je normalno da oni moraju biti zainteresovani da štite interese toga naroda koji predstavljaju. Ne znam da li sam odgovorio na vaše pitanje.

SUDIJA KVON: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Na početku vašeg iskaza u kontekstu promena u Crnoj Gori 1988. godine rekli ste da je gospodin Milošević smatran osobom koja bi bila sposobnom da pokrene stvari. Časni Sude to je transkript 47614 do 47615. Gospodin Milošević je bio harizmatičan vođa zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nesporno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I ljudi su gledali u njega i očekivali od njega vođstvo, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ako ćemo da predstavimo tu atmosferu koja je tada vladala u narodu, poram da kažem da je gospodin Milošević bio široko podržan od svih socijalnih struktura društva, dakle od onog poslednjeg radnika i čistača na ulici do onog akademika ovaj, njegove slike svuda su nošene, transparenti isturani i tako dalje. Iako sam ja i tada kad mu se najviše klicalo, javno kao predsjednik Predsjedništva Crne Gore, javno sam kazao da mi se baš ta ikonografija ne dopada, javno sam tada kazao kad su me kao predsednika Crne Gore pitali šta ja mislim o tome što su sa autobusa gradskog saobraćaja uklonili slike Slobodana Miloševića sa autobusa koji saobraća prema Tuzi, Malesiji, to je albanska nacionalna manjina, kod nas u Podgorici, ja sam tada kazao da mi je to sasvim normalno, ako te slike izazivaju tamo bilo kakvu nelagodu. Taj narod tamo sa tim slikama ne treba izazivati i normalno je da su te slike uklonjene.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostić ti ljudi su u gospodinu Miloševiću videli zaštitnika Srba na Kosovu i Srba izvan Srbije, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne samo to. Ne samo to. Ja sam, ali dobro, ja ću vam sada reći moje intimno mišljenje i moj subjektivni sud i lično gledanje oko toga. Ovaj, gospodina Miloševića su mnogi pokušavali, pa i danas ga napadaju i ocenjuju kao nacionalistu. Ja kažem da je to potpuno pogrešno, ja mogu svoje uvjerenje da kažem, mislim da je gospodin Milošević dugo vremena bio, a vjerujem i da je zadržao dosta od tih svojih komunističkih uvjerenja i ubjedenja ovaj, i iz jedne dosta učmale atmosfere koja je tada devedesetih godina bila prisutna na čitavom jugoslovenskom prostoru, ako se još uzme u obzir i teška ekonomska situacija i kriza o kojoj sam ja govorio na početku mog istupanja ovde, čini mi se da je veliki broj ljudi u Miloševiću gledao jednog mladog dinamičnog političara koji će unijeti jednu svježinu i koji će unijeti ovaj, jedan dinamičniji tok tih promijena i tih procesa. To je moj lični doživljaj. I moje lično uvjerenje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dobro. Vi ste ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ako dozvolite samo da kažem. Kod tog ogromnog broja ljudi koji su u tim danima Miloševiću davali nepodeljenu podršku, ja sam još i tada rekao u svom intervju u "Borbi", pretpostavljam da i to imate dok ste citirali neke stvari ovde kao predsednik Predsjedništva Crne Gore da je veoma širok spektar i veoma širok krug ljudi koji Miloševiću daju nepodeljenu podršku. Ali da će vreme dosta brzo pokazati da će doći do raslojavanja u tom istom korpusu koji tako zdušno Miloševića podržavao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kao što ste već pomenuli, komunistička uverenja, vojno rukovodstvo je u gospodinu Miloševiću videlo onoga ko će očuvati socijaliste u SFRJ zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospođo, to biste morali vojno rukovodstvo da pitate. Ja mogu da kažem isto tako da sam bez obzira na ovo kroz šta smo prošli, ja sam kao eto tako intelektualac i profesor univerziteta isto tako sačuvao kod sebe ovaj, od tih socijalističkih uverenja, jer mislim da je perspektiva čitavog čovečanstva u nekim idejama koje to učenje propagiraju i zagovaraju. I mislim da nije perspektiva ovo u čemu danas živimo. Perspektiva čovečanstva.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, da li biste se složili sa tvrdnjom da je u svakom smislu gospodin Milošević bio ključna figura i glavni protagonist u Srbiji, kao i među Srbima van Srbije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja mogu da kažem da je gospodin Milošević imao nepodeljen i najjači politički autoritet i uticaj, ali to mogu da govorim za teritoriju, za teritoriju Srbije, pa delimično i Crne Gore. Međutim, potpuno je pogrešno uverenje gospođo i to odgovorno tvrdim, potpuno je pogrešno uverenje da je Slobodan Milošević imao neprikosnoven uticaj na rukovodstvo Srba van Srbije. Potpuno pogrešno uverenje. Ako želite, ja to mogu na nekoliko primera i konkretno ovaj, potvrditi činjenicama.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Doći ćemo kasnije na te primere. A, sada još nekoliko pitanje o gospodinu Miloševiću. Da li biste se složili sa tim da je ponekad on donosio odluke bez savetovanja sa onima koji bi normalno trebalo da učestvuju u donošenju takvih odluka?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nisam bio u prilici da neposredno sam to osetim, jer nisam bio ni u jednom rukovodstvu u kome je gospodin Milošević bio, dakle gospodin Milošević je bio lider, ovaj, svoje partije u Srbiji koja je imala opet tako, dvotrećinsku većinu u srpskom Parlamentu, bio je predsednik Srbije i bio je ovaj, dakle na tim odgovornim funkcijama gde ja nijesam bio u prilici da to neposredno osetim. Ali ako me već pitate da otvoreno i iskreno kažem šta mislim oko toga. Kad su me na jednoj tribini u Pančevu koju je organizovala opozicija, dakle opozicija tada u Pančevu, to je jedan grad blizu Beograda ovaj, pozvali su me da govorim kao potpredsednik Predsjedništva. Ja sam se odazivao na te tribine na pozive raznih političkih partija, ne samo vladajuće Miloševićeve partije. Tada su me pitali šta ja mislim o gospodinu Miloševiću. To je početak 1992. godine,

mart, prva dekada marta 1992. godine. Pitali su me šta mislim o Miloševiću. Dakle, u to vreme kad je Milošević imao nesporno najjači autoritet ja se nisam ustručavao da kažem, ni drveta bez grana, ni čoveka bez mana. Dakle, kad sam to tada rekao, imao sam pored ostalog u vidu jedan moj lični osećaj gospođo, to je sada odgovor na vaše pitanje da je u to vreme bilo smjene pojedinih ljudi u rukovodstvima u Srbiji ovaj, takoreći naprećac i preko noći. I to je recimo jedna od mojih konkretnih zamerki koje sam ja imao, gospodine Miloševiću. Mada me kasniji razvoj događaja i ovo što se danas dešava na političkoj sceni Srbije za čitavo ovo vreme od kad je Milošević sišao sa ovaj, političkih i državnih funkcija, sve više uverava da se problem demokratije na tim teritorijama i na tim područjima gdje su vekovi zaostatka ne može preskakati preko noći, da ta demokratija ima svoje dečije bolesti i verujte da tih 500 godina koliko smo ostali pod Otomanskom imperijom (Ottoman Empire), ovaj, su ostavile svoje ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kostiću, predugo odgovarate na pitanja. Vi ste ona vrsta svedoka kojeg treba obuzdati. To treba da se uradi. Bilo osoba koja vam postavlja pitanja, bilo ja. Ako gospodin Milošević nije bio ključna figura među Srbima van Srbije, možete li da mi kažete ko je to onda bio? Za svaku od republika. Počnite sa Bosnom i Hercegovinom.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, ako bi hronološki išli, vremenski, onda bi trebalo da počnem sa Kninskom Krajinom, ali pošto ste vi rekli da počnem sa Bosnom, onda ću početo sa Bosnom. Mislim da je ključna politička figura u Bosni i Hercegovini bio gospodin Radovan Karadžić. Ključna politička figura u političkom smislu. U vojnom smislu nesporno komandant Vojske Republike Srpske, general Ratko Mladić. Mada lično mislim da je rukovodstvo bosanskih Srba predstavljalo jedan idejno i politički veoma, veoma raznolik tim i sastav, ali sastav koji je sudbinu i interes srpskog naroda u Bosni i Hercegovini stavio ispred svih svojih drugih razlika ideoloških i političkih uvjerenja i tako dalje. I moram reći utisak svoj već kad me pitate da je taj tim srpskog rukovodstva u Bosni i Hercegovini dosta organizovano i timski radio i da je u svakom pogledu jedno odskakanje činila gospođa Plavšić koja je zaista bila ekstremna u mnogo slučajeva i mnogo situacija kada smo razgovarali i pokušavali da tražimo mirna rješenja. U Republici Srpskoj Krajini moram da kažem da su tamo postojale dve ključne političke ličnosti i da u

tome treba tražiti i razloge nesreće srpskog naroda dakle, delimično srpskog naroda u Krajinama. Naime srpski narod u Krajinama se žestoko ideološki i politički podijelio u situaciji kad je trebalo da rješava pitanje očuvanja svojih ognjišta i svojih domova.

SUDIJA ROBINSON: Recite nam samo imena ljudi.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa vidite, gospodine Robinson (Robinson), ovo su pitanja koja se ne mogu sa jednom rečenicom objasniti. Ako, već tražite da vam dam objašnjenje onda ja vas molim zaista eto tako ...

SUDIJA ROBINSON: Ja ću vam dopustiti veoma kratko objašnjenje, ali objašnjenje nakon što kažete ta ime. Dakle, Kninska Krajina, dvojica, koja dvojica?

SVEDOK KOSTIĆ: Uticajna dvojica u Kninskoj Krajini, govorim o periodu dok sam ja bio u Predsjedništvu SFRJ, dakle polovina 1991. godine, polovina 1992. godine ovaj, Milan Babić i Milan Martić. Prije toga, ali nisam tada bio na tim državnim funkcijama, najuticajniji čovek bio je doktor Jovan Rašković. Ali ova podjela između Babića i Martića nije podijela oko jednog ili drugog pojedinca nego je podela na ideološkoj i političkoj osnovi. Za Babića su se vezali svi oni koji su bili naklonjeni četničkom ...

SUDIJA ROBINSON: Pređite, molim vas, na sledeću republiku.

SVEDOK KOSTIĆ: Koja je sledeća republika? Rekao sam Republika Srpska Krajina, rekao sam Republika Srpska u Bosni, koja bi još bila?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Istočna Slavonija.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja to posmatram sve kao jedno. Posmatram to kao celinu.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, u redu. Izvolite, gospođu Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li se slažete da je gospodin Milošević lično odlučivao o tome koji će ljudi biti izabrani na koji službeni položaj? On je tamo imao veliki uticaj.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To ne znam, to ne mogu da potvrdim. Ali, mogu da pretpostavim da je imao uticaja na izbor bar ovih najodgovornijih ljudi, a ne baš za svaku funkciju, a ne mogu potvrditi.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, ja se bojim da gospođa Uerc-Reclaf nije objasnila gde, nije rekla gde. Imao sam lično uticaj, gospodin Kostić odgovara misleći na Srbiju, a ona u kontinuitetu, bojim se, implicite misli na Krajinu i Bosnu što apsolutno ne može biti. Pa bi trebalo da pojasni svedoku.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću, sasvim je u redu ovo šta ste rekli. Dakle, gospođu Uerc-Reclaf, o kome konkretno govorite?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pa, mislila sam zapravo na Srbiju. Ali želela bih sada da vam nešto pokažem iz knjige koju je napisao gospodin Jović. Knjiga se jednostavno zove "Knjiga o Miloševiću". To je dokazni predmet 596, tabulator 3, strana 29 na engleskom. Sada citiram iz knjige gospodina Jovića. Uzgred rečeno, da li je vama poznata ta knjiga, gospodine Kostiću?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Znam da postoji knjiga o Miloševiću, nisam je pročitao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: "Miloševićeve pretenzije da vodi apsolutističku policiju o kadrovima nisu bile ograničene samo na granice Srbije i Savezne Republike Jugoslavije, drugim rečima na njihove organe. Ona je obuhvatala svakoga ko nije bio dovoljno poslušan i na čiju je političku sudbinu on mogao da ima uticaja i u najmanjem stepenu. Kako bi suzbio Milana Babića tadašnjeg predsednika ...

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Prevodilac je rekao "vodi apsolutističku policiju". Ja mislim da je i gospodin Kostić to čuo.

SVEDOK KOSTIĆ: Da. Politike treba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Prevodilac je rekao ovo što ide u javnost da citira, gospođu Uerc-Reclaf, da ja vodim neku apsolutističku policiju, dakle potpuno pogrešno je prevedeno.

SVEDOK KOSTIĆ: Treba da stoji apsolutistička politika.

SUDIJA ROBINSON: Ja mislim da sam to i ja čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, to smo i rekli. Dakle, rekli smo apsolutistička politika o kadrovima. To sam citirala. Nastavljam. "Kako bi suzbio Milana Babića, tadašnjeg predsednika Vlade RSK koji se protivio njegovim pogledima, on je javno objavio da prekida svaku saradnju sa RSK sve dok ona ne odabere drugo rukovodstvo i onda je raznim oblicima političkih mahinacija postigao da se to i dogodilo".

prevodioci: Napomena prevodioca: ovo je prevod sa engleskog, jer nemamo original pri ruci.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, to je ono upravo što se i dogodilo pošto je gospodin Jović opisao, jer gospodin Babić nije želeo da prihvati Vensov plan (Vance Plan)?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ja vama savjetujem da vi o tim stvarima razgovarate sa gospodinom Jovićem koji, čiju knjigu citirate. Ja sasvim drugačije gledanje imam. Moje je uvjerenje da neslaganje ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, tu se radi o činjeničnim pitanjima. Da li vi možete da potvrdite da je gospodin Milošević javno objavio da prekida saradnju sa Republikom Srpskom Krajinom sve dok se ne izabere novo rukovodstvo?

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, nisam siguran da je decidno tako saopšteno, ali veoma dobro znam da je gospodin Milošević tada napisao jedno javno, otvoreno pismo gospodinu Milanu Babiću koje je predstavljalo po ošttrini tona, predstavljalo pravo iznenađenje ovaj, u velikom delu naše javnosti. Ali ja sasvim drugačije na to gledam nego što gleda gospodin Jović. Gospodin Milan Babić je bio jedan tvrdi zagovornik ratne politike koji je smatrao da Jugoslavija i Srbija i Crna Gora i čitav srpski narod i svi drugu djelovi Jugoslavije treba da uđu u jedan ratni sukob na teritoriji Hrvatske ovaj, da se sukobe ovaj, ratno i sa Tuđmanovim vojskom koja je već bila dvostruko

brojnija nego što smo mi imali u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, da rizikuje eventualno sukob i sa pojedinim zemljama iz Evrope (Europe) i tako dalje. Mi smo zagovarali ideju mira, i za to smo kazali Vensov plan je ideja mira, a ono što je tražio gospodin Babić je opcija rata i to je glavni razlog nesporazuma ovaj, koji je imao ne samo gospodin Milošević nego sam i ja imao teške nesporazume sa gospodinom Babićem.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, profesore.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ja nisam govorila o razmeni pisama između gospodina Miloševića i gospodina Babića. Ja sam vas pitala da li vam je poznato da je on javno objavio da prekida svaku saradnju sa RSK sve dok oni ne izaberu novo rukovodstvo? Vi biste trebali to da znate zato jer se radi o Vensovom planu. A vi ste se u to vreme veoma bavili time, zar ne? U Glini.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Iskreno da vam bude, pa bavio sam se time zato što nije mogao naći komunikaciju gospodin Milošević, on me je lično zamolio da idem u Glinu i da ubjedim tamo poslanike Republike Srpske Krajine, ali iskren ću vam biti, gospođo i kazati vam, ja pretpostavljam da zaista ni gospodin Milošević ne zna za sve izjave koje sam ja davao ni za sva pisma kao što i ja ne znam. Evo, za ovo što vi pitate, ja zaista ne znam. Ja znam pouzdano da je recimo on ovaj, kasnije kada sam se ja povukao iz politike ovaj, prekinuo svaku vezi sa Republikom Srpskom u tom smislu ovaj, zbog odbijanja mirovnih planova od strane srpskog rukovodstva u Bosni i Hercegovini, ali za ovakvu izjavu gospodina Miloševića da prekida svaku vezu sa Republikom Srpskom Krajini zaista ne znam, ali ne isključujem mogućnost da je i postojala takva izjava, ali znam za ovo pismo koje sam vam rekao.

SUDIJA BONOMI: Gospođo Uerc-Reclaf, gde je to javno rečeno, da li je to bio neki govor ili šta?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Kad budemo govorili o Vensovom planu nešto kasnije, ja ću to ponovo pokazati gospodinu Kostiću, jer se u knjizi gospodina Jovića spominje ono što je rečeno i imamo i jedan članak.

SUDIJA BONOMI: Gde je to rečeno?

TUŽILAC UERC-RECLAF: To je rečeno u Beogradu.

SUDIJA BONOMI: Ali da li je to bilo na sastanku ili u govoru?

TUŽILAC UERC-RECLAF: To je bio govor.

SUDIJA BONOMI: Ali to šta ste rekli je besmisleno. Svedok je već rekao da je napisano jedno otvoreno pismo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: To je bio govor, tako sam ja barem to shvatila. Vratiću se na to kad budemo razgovarali o samom Vensovom planu. Onda ćemo proći kroz nekoliko dokumenata u vezi sa tim uključujući i ovaj. Gospodine Kostiću, imajući u vidu snažnu poziciju gospodina Miloševića u Srbiji unutar ove grupe šestorice o kojoj smo govorili, gospodin Milošević je bio najuticajniji zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa nećete pomisliti da sam ja iz Crne Gore sa 600.000 stanovnika imao jači uticaj u odnosu na gospodina Miloševića koji je predstavljao 10.000.000 stanovnika.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A sada bih želela da citiram nešto iz jednog vašeg intervjua "Monitoru", to je jedna novina u Crnoj Gori, moramo to prvo da podelimo. Gospodine Kostiću, da li se sećate da ste dali ovaj intervju 21. oktobra 1994. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Izvanredno se sjećam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: To je jedan dug intervju i ne želim da prolazimo kroz sve nego samo kroz one delove koji nas sada zanimaju. Prvo, na početku na engleskom je to treća strana postavljeno vam je pitanje o vašim kontaktima sa gospodinom Miloševićem i onda kažete: "Kada sam bio na dužnosti, mogu da kažem da smo svakodnevno komunicirali". To je na početku. Da li je tačno da ste, kada ste bili na položaju u Predsedništvu SFRJ imali svakodnevne kontakte?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ne bih mogao reći da smo imali svakodnevne kontakte ali evo, mogu da kažem da smo bili u veoma čestoj komunikaciji sobzirom na dramatiku vremena kako smo tada radili, i on i ja smo praktično provodili od jutra do uveče u radnim kabinetima, dosta puta nam se znalo desiti da ovaj, ručamo zajedno ili u mom ili u njegovom kabinetu, ali nikada nisam pošao kod njega kući na ručak iako me je nekoliko

puta pozivao, nikoga iz njegove porodice nijesam imao prilike sresti ni upoznati, ali je to sve bila jedna komunikacija sasvim normalna.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A nešto kasnije, mislim da je to označeno na vašoj kopiji, časni Sude to je četvrta strana na engleskom, vi kažete da je "Milošević koji je usput rečeno po prirodi vrlo nepoverljiv čovek dugo vremena imao mnogo više poverenja u Bulatovića i celu grupu mladog crnogorskog rukovodstva, više nego u mene. Tako je to bilo sve do Haga (The Hague)". To znači da je nakon Haga on imao više poverenja u vas?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Možda je neprecizan izraz. Ja ne bih mogao tvrditi da je posle Haga imao više poverenja u mene, ali moje mlado rukovodstvo crnogorsko koje tada nisam ni poznao, 1989. godine ja nikog od njih nisam poznao, ni Bulatovića, ni Đukanovića, ni Marovića, to je sve ekipa ljudi od 20 do 25 godina mlađa od mene, oni su došli na te najodgovornije funkcije, ja sam za njih praktično bio onako enigma, dosta velika. Oni su uspeali da nametnu, pa i u javnosti Crne Gore sigurno ovaj, dosta široko uverenje da sam ja iz tog starog rukovodstva ostao, eto tu ubačen kao neko ko treba da štiti te ljude iz starog rukovodstva i uzme u zaštitu i tako dalje ovaj, tako da je ta rezerva bila dosta prisutna u javnosti. Ja sam iamo utisak da je te rezerve bilo i ovaj, dakle ne samo još od gospodina Miloševića, ovde je o gospodinu Miloševiću bilo reči, ali i ovaj, kod rukovodstva u Srbiji u celini, jer se smatralo da je ono staro rukovodstvo crnogorsko bilo dosta separatistički opredeljeno što je na kraju krajeva i razvoj događaja pokazao. Najodgovorniji ljudi iz rukovodećeg aparata ondašnjeg rukovodstva su danas nažešći zagovornici separate Crne Gore. Dakle, otuda je ta rezerva.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali, gospodine Kostiću, molim vas lepo da se uzdržite. Odgovorite samo na pitanje. Ovo je pitanje samo bilo veoma jednostavno. Nešto niže na strani pet na engleskom, postavljeno vam je pitanje o stranci gospodina Šešelja, to je pri dnu ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Je li to nastavak pošto su tri nastavka na monitoru. Je li to prvi, drugi ili treći nastavak?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Šešelj, vidim da se u drugom pominje Šašelj, a duhovit je on ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želim da vas pitam u vezi samo sa jednom stvari iz tog intervju. Ako pogledajte broj pri vrhu, to je 04247290. Želim da vam pokažem samo jednu stvar koja bi trebalo da je negde pri kraju gde pitanje glasi: "Radikali sada agresivno optužuju crnogorske četnike da su kriminalci" i tako dalje i tako dalje, a onda vi u odgovoru kažete "To nema nikakve veze. Ja ne isključujem to da u redovima moje vladajuće stranke ima onih koji koriste takve glasine". Onda kažete: "Ja i danas kažem da su Šešelji i njegovi radikali mnogo pomogli Miloševiću u obračunu sa Draškovićem i Mićunovićem". Moje pitanje vama glasi da li vi tu govorite o 1991. godini ili o nekom drugom periodu? O kojem periodu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja tu govorim o 1991. godini, dakle to je vrijeme kad sam bio u Beogradu i kad poznajem situaciju, a govorim sa stanovišta toga što su gospodin Drašković i ostali lideri opozicije formirali ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, u redu, hvala na odgovoru. Sledeće pitanje, molim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A sada, ako nastavite da gledate dalje, nešto niže kada, strana 6 na engleskom, govorite o vlasti, tada vas novinar "Monitora" pita, to vam je označeno na stranici 04247290, ovde je označeno, to je u poslednjoj koloni, pitanje: "Tada ste kao šef crnogorske države bili zapostavljeni", a vi odgovarate, "tačno, vlast je bila skoncentrisana ne u institucijama već u partiji". Gospodine Kostiću, da li je ista situacija bila i u Srbiji, da je vlast bila više skoncentrisana u partiji, a ne u institucijama?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja ne bih mogao za Srbiju da kažem tako pouzdano. Zaista ne znam. Ali za Crnu Goru znam ovaj, da kažem iz prostog razloga, pa mogu da kažem da je u tome bilo ovaj, greške i moje mada ja mislim da nisam u tome griješio nego sam se pridržavao ustava. Ja sam za to vrijeme bio predsednik Predsjedništva Crne Gore, a prema Ustavu Crne Gore predsednik Predsjedništva Crne Gore je bio ovaj, 'ajde da ne kažem kao Engleska kraljica, ali bio je jedna reprezentativna ličnost koji nije imao mnogo nadležnosti i ja sam ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ja mislim da ste odgovorili na pitanje. Rekli ste da o Srbiji ne možete da kažete i rekli ste da za Srbiju ne znate?

SUDIJA ROBINSON: Nije mi sasvim jasno, gospođo Uerc-Reclaf, kad se kaže institucije. Parlamentarne institucije?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Mislim da za to zapravo moramo da pitamo svedoka. Gospodine Kostiću, kad ste vi to rekli, kad ste rekli "tačno vlast je bila skoncentrisana ne u institucijama već u partiji", na koje ste tačno institucije mislili? Parlamentarne institucije ili čak i ministarstva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, mi smo tada imali u vladajućoj partiji koja je bila i moja partija, sada ne pripadam ni jednoj, ali su me oni isključili negde devedeset ...

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da samo odgovorite na pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa moram vam odgovoriti malo, da biste razumeli moj odgovor. Molim vas inače, ako odgovorim samo ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne. Ovo nije univerzitet, ne treba nam uvod. Samo odgovorite na pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, ja sam vam ovde vrlo jasno rekao u partiji, a ne u institucijama, u institucijama sistema, ali sam hteo da objasnim da je moja partija tada imala dvotrećinsku većinu u parlamentu. Prema tome, to što je najuže partijsko rukovodstvo dogovorilo kao politiku, to je provođeno svuda, i u parlamentu i u svim drugim institucijama. Mislim da je to jasno.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Znači kad kažete "institucije", mislite na sve institucije, skupštine i druge?

SVEDOK KOSTIĆ: Ministarstva i to je moje veliko razočarenje bilo, jer sam ja u tim promenama 1989. godine očekivao dalji istup ka demokratiji.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Samo još jedan citirat iz ovog intervjuja, na engleskom je to strana 10, a za vas, gospodine Kostiću, to je strana 04247293 i gore levo. Pitanje: "Ko je onda bio za mir?". Vaš odgovor: "Tačno je to da su i Milošević i Bulatović tvrdili Crna Gora nije u ratu, Srbija nije u ratu. Ja to nikada nisam rekao. Stalno sam govorio i Srbija i Crna Gora

su bile u ratu kao i ovaj deo Jugoslavije, bili su preko svoje JNA. Tvrdim da se ta armija nikad nije raspala, a da bi se svaka druga u takvim uslovima raspala. Ja sam odlaskom Mesića i prelaskom na rad u uslovima neposredne ratne opasnosti kao potpredsednik Predsedništva zemlje, postao praktično i šef države. I dalje sam polazio od toga da najkrupniju odgovornost ima Milošević kao predsednik Srbije sa najvećim uticajem i najvećim pedigreom kao državnik, po odlukama, po ponašanju, i onda i danas". Dakle, to ste vi rekli. 1994. godine o odgovornostima. To je tačno, zar ne? Dakle, to je ono što ste vi rekli i to je ono što ste mislili da kažete, to je ono što ste vi zapazili?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Milošević tu, da je imao najjači politički autoritet i uticaj.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, mislim da je vreme za pauzu.

SUDIJA ROBINSON: Da, tačno.

TUŽILAC UERC-RECLAF: U stvari samo jedna stvar. Želela bih da se ovaj članak uvrsti u spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu, uvrštava se.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Takođe, zaboravila sam da ponudim Bulatovićevu knjigu, onaj pasus koji sam citirala.

SUDIJA ROBINSON: U redu, taj pasus će biti uvršten u spis.

sekretar: Časni Sude, izvod iz knjige "Pravila ćutanja" biće dokazni predmet 942, a intervju Branka Kostića "Monitoru" nosiće broj 943.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala, časni Sude. Gospodine Kostiću, tokom glavnog ispitivanja govorili ste o padu crnogorske Vlade, gospodinu

Vukadinoviću 1988. godine. Ne treba da se bavimo detaljima, samo sledeće pitanje. Protestanti koji su na demonstracijama tražili da neki članovi te vlade daju ostavke, ti demonstranti ustvari nisu tražili vašu ostavku, oni su tražili ostavke drugih, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A za razliku od tih drugih članova vlade gospodina Vukadinovića, vi ste preživeli pad tadašnjeg političkog rukovodstva je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, iz sastava te vlade sam praktično ja nastavio da se bavim političkim životom. Nastavili su i drugi, ali na drugim mjestima i u drugim partijama.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A vi ste uspeali politički da preživete 1988. godine, jer ste imali iste poglede kao gospodin Milošević, delili ste iste poglede, istu politiku i stav u odnosu na zahteve demonstranata, je li tako?

SUDIJA ROBINSON: Što je moguće kraće, profesore.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, ja ne znam baš koja su bila očekivanja gospodina Miloševića, ali sam već u glavnom ispitivanju kazao šta sam ja očekivao od tih promena.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Novo crnogorsko rukovodstvo, gospodin Bulatović i gospodin Đukanović takođe su došli na vlast u istom tom talasu promena na čijem je čelu bio gospodin Milošević, je li to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno je.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da treba da insistirate na odgovoru na pitanje koje ste prethodno postavili u vezi sa tim da li je on politički preživeo zato što je delio gledišta i politiku gospodina Miloševića u to vreme. Koji je bio njegov odgovor?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Pa, mislim da je odgovorio da.

SUDIJA ROBINSON: Rekao je da?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pa, mislim da jeste. Možda to treba da ponovim, nisam pogledala u transkript, ali mislim da sam čula da je svedok rekao da. Dakle ponoviću. Gospodine Kostiću, pitala sam vas ranije, pre nego što smo govorili o gospodinu Đukanoviću i Bulatoviću, pitala sam vas, vi ste delili stavove gospodina Miloševića, njegove poglede u odnosu na zahteve Srba i Crnogoraca u to vreme, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam vam rekao da ne znam koji su pogledi i stavovi gospodina Miloševića tada u to vreme u celini bili, jer se nisam sa njim nikada ni sreo praktično od doba studija, ali sam kazao da sam već u dosadašnjem ispitivanju kazao koja su moja očekivanja bila. I ako hoćete malo detaljniji odgovor, samo da kažem. Ja ne znam zbog čega sam i šta je to doprinelo da ja politički preživim tada, ali znam da moju kandidaturu su istakla Republička konferencija Socijalističkog sveza radnog naroda Crne Gore koja je još uvijek bila u istom sastavu kao i prije tih događaja. Moguće je da je moje učešće u gašenju požara po Crnoj Gori, kao što je to bilo u Rožaju, kao što je to bilo u Plavu, kao što je to bilo u Nikšiću i moji uspješni nastupi na tim skupovima gde sam uspeo da stišam masu da te raspljene strasti smirim i da se masa mirno razide, verovatno imala uticaja i na to.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da bismo bili konkretniji, vaš stav u to vreme je bio da su Srbija i Crna Gora u nepovoljnom položaju u Jugoslaviji u odnosu na ostale republike. I to je isto smatrao i gospodin Milošević, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Moj stav se nikada nije odnosio na Srbiju, jer sam smatrao da ima ko o Srbiji da vodi računa, ali sam tada u to vrijeme smatrao da je Crna Gora vrlo zapostavljena, u ekonomskom pogledu prvenstveno, to je jedno. Drugo, podržavao sam ono što su bili motivi mase koja se okupljala, podržavao sam i tražio sam da se zaista konačno stane sa politikom proterivanja Srba i Crnogoraca sa Kosova koje se decenijama odvijalo i da se naravno srpski narod u Hrvatskoj fizički zaštiti od onoga čemu je bio izložen.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I kao gospodin Milošević, vi ste takođe bili nezadovoljni merama gospodina Markovića u odnosu na Jugoslaviju, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam u početku čak i izražavao javno podršku programu, ekonomskom programu gospodina Anta Markovića.

Međutim, u situaciji kad gospodin Ante Marković kao predsjednik savezne Vlade punu godinu dana nije bio spreman da reši pitanje kursnih razlika za privredu Crne Gore i kad je ta privreda Crne Gore došla u kolaps praktično ovaj, a istovremeno gospodin Ante Marković počeo da formira političku partiju sa zborom na Kozari, tada sam zaista okrenuo leđa gospodinu Anti Markoviću iz ovog vrlo jasnog i konkretnog razloga, zbog položaja privrede Crne Gore i njegove nespremnosti da riješava.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A takođe i gospodin Milošević, vi ste bili u prilog izmena srpskog Ustava kad je reč o amandmanima na srpski Ustav, kad je reč o Vojvodini i Kosovu. Vi ste se složili sa tim. Kada je reč o poslednjem pitanju vi ste tokom glavnog ispitivanja rekli, a to je u transkriptu stranica 47612, rekli ste sledeće: "Rukovodstva na Kosovu i Metohiji sa jedne strane i Vojvodine sa druge strane, bili su skloni secesiji ili autonomaštvu i samo su narodni pokreti mogli da doprinose promeni u ovom rukovodstvu". Gospodine Kostiću, vi znate da stanovništvo i rukovodstvo Vojvodine u to vreme nije bilo sklono secesionizmu, nije bilo nikakvih pokreta koji su želeli da odvoje Vojvodinu od Srbije, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Možda vi to bolje znate od mene.

SUDIJA ROBINSON: Odgovorite na pitanje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Vi ste u stvari to rekli ovde, vi ste pomenuli Vojvodinu u tom kontekstu, a ja vam tvrdim da nije postojao secesionistički pokret.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pošto vi to tako uporno tvrdite, ja sam rekao možda vi to znate bolje od mene, ali ja se ne slažem sa vama i nemojte očekivati da ja vaše mišljenje kažem kroz moja usta. Naprotiv ...

SUDIJA ROBINSON: Postavljeno vam je savršeno primereno pitanje, a vi morate odgovoriti na to pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ: Ono što gospođa tvrdi rukovodstva i na Kosovu i u Vojvodini zagovarala ...

SUDIJA ROBINSON: Da, vi ste na kraju to rekli. Hajde da idemo dalje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Narod u Vojvodini nije predstavljao nikakvu pretnju Srbima u Srbiji i nije dao nikakav razlog da se opozove njihova autonomija. Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Odakle vi to čitate?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ne čitam, ja vam to iznosim kao činjenicu. Ne čitam. Jednostavno vama iznosim tu činjenicu. Da li vi tvrdite da su narodi u Vojvodini predstavljali pretnju Srbima ili Srbiji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja ne znam otkuda vama te tvrdnje vaše ovaj, ja sam maloprije govorio o rukovodstvima u Vojvodini i na Kosovu i Metohiji, a ne o narodu. Govorio sam o rukovodstvima i ta rukovodstva su tada sa tim pokretom masa tada smijenjena, a ne narod. Ja vam ne mogu u mom iskazu odgovoriti ono što biste vi želeli da vam odgovorim. Nije nikakva opasnost Srbiji i Srbima pretila od naroda u Vojvodini, ali su rukovodstva i u Vojvodini i na Kosovu i Metohiji imala separatističke opcije i naginjala su separatizmu. I samo je pokret masa mogao da doprinese i učini da se ta rukovodstva promjene.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, kada govorite o Vojvodini, možete li da nam navedete imena ljudi i pokreta koji su želeli da odvoje Vojvodinu, da se otcepe od Srbije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pravo da vam kažem, to je pre 15 godina bilo, da vam sada poimenice navodim ko je svako bio od tih, teško bih se sada setio i za moju Crnu Goru, a ne za Vojvodinu da govorim. Ali mogu da kažem da se sjećam izvanredno dobro da je tada u tom vremenu, da su pojedini ljudi iz tog vojvođanskog ili iz tog kosovsko-metohijskog rukovodstva, više bili spremni podržati stavove recimo rukovodstva slovenačkog ili hrvatskog u tim državnim organima nego recimo stavove Srbije. Dakle svoje matične republike.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Nakon svrgavanja vlade u Vojvodini tokom 1989. godine i 1990. godine autonomni položaj Kosova i Vojvodine je ukinut, to je tačno, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije tačno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Nije tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ukinute su samo odredbe kojima je autonomnim pokrajinama dato bilo ranije pravo da mogu donositi zakonska

akta i regulativu bez saglasnosti Skupštine Srbije, a Skupština Srbije nije mogla doneti ni jedan akt bez saglasnosti autonomnih pokrajina. Dakle, to je samo ukinuto, takva odredba. I u tom smislu sam ja smatrao da je Srbija u neravnopravnom položaju u odnosu na sve druge jugoslovenske republike.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, pre nekoliko trenutaka smo govorili o srpskoj Skupštini koja je smenila članove saveznog Predsedništva sa Kosova. Dakle, tu je reč o jednoj prilično drugačijoj promeni. Na osnovu promena do kojih je došlo 1989. godine i 1990. godine srpska Skupština je jednostavno mogla da smeni predstavnike Kosova i Metohije i u saveznom Predsedništvu. Dakle, reč je o prilično drugačijoj promeni od one o kojoj ste vi govorili.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da li sam u toku svjedočenja kazao, ali Ustav iz 1974. godine je doneo sa sobom mnogo konfederalnih elementa i autonomnim pokrajinama je dao čaki konstitutivni karakter unutar jugoslovenske federacije. Unutar jugoslovenske federacije. Ne znam detalje vezano za promene Ustava Srbije, ali pozdano mogu da tvrdim da autonomija ni jedne ni druge pokrajine nije ukunuta, ali su ukinute neke odredbe koje su upravo iz Ustava iz 1974. godine imale taj konfederalni karakter i Srbiju dovodile u neravnopravan položaj.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, upravo ste rekli da je Ustav Jugoslavije iz 1974. godine, da su prema tom ustavu i Vojvodina i Kosovo i Metohija bili ustavotvorni elementi federacije, a autonomne pokrajine su bile zastupljene u saveznom Predsedništvu i takođe su imale i jedna i druga svoje delegacije u oba veća saveznog Parlamenta, to je tačno, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Prema tome, promene u ustavnom statusu autonomnih pokrajina imale su odmah uticaj na balans vlasti na saveznom nivou, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Jer su i dalje, i pored tih promjena koje je Srbija uvela u svojem Ustavu i dalje su pokrajine ostale zastupljene sa svojim predstavnicima u ovaj, jugoslovenskom Predsjedništvu i u jugoslovenskom Parlamentu. Pokrajine su i dalje zadržale svoje predstavnike u Parlamentu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, možda sam previše nejasno formulisala. Ali ono šta smo videli, što vidimo je da je srpska Skupština na osnovu promena koje su uvedene 1990. godine iznenada mogla da izabere člana Predsedništva sa Kosova i Metohije i isto to su mogli i da urade i uradili su za Vojvodinu. Prema tome, kako to onda nije promena u odnosu vlasti kada je sada srpska Skupština u suštini odlučivala ko će predstavljati Kosovo i Metohiju i ko će predstavljati Vojvodinu? To je definitivno mnogo moćniji položaj nego što su imali Hrvati, Slovenci, Makedonci ili Bosanci, morate da se složite sa tim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospođo, nije to promena u vlasti, tu su se desile promene u nadležnosti, a ne promene u vlasti. Desile su se promene u nadležnosti u tom smislu da su neka pitanja koja su ranijim konfederalnim ustavom bila u nadležnosti autonomnih pokrajina, preneti na Skupštinu Srbije, ali su autonomne pokrajine i dalje zadržale ona osnovna svojstva autonomije u mnogim oblastima, a ja vam mogu sasvim pouzdano reći. Kada biste se vi sasvim slučajno našli na čelu jedne države ili jedne teritorije da biste itekako vodili računa o tome da ovaj, kao odgovorni šef ili odgovorna vlast za čitavu teritoriju te države imate uticaja na to šta se u toj vašoj državi dešava. A Srbija za dvije pokrajine praktično sve do ovih ustavnih promena nije imala takve nadležnosti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, hvala. Gospodine Kostiću, mi smo čuli iskaze u vezi sa tim od istoričarke gospođe Bading (Audrey Budding), zatim od Petra Kristea, časni Sude to je transkript 14891, zatim od Nikole Samardžića, to je transkript 11165, zatim Milana Kučana i tako dalje. Ja ne želim to ovde da citiram, ali želim samo da vas uputim na osobu koju ste vi pomenuli kao pouzdanu osobu, to je Aleksandar Vasiljević. On je takođe govorio o toj situaciji i on je rekao sledeće, a to je časni Sude u transkriptu 15589 do 15860 i on je rekao sledeće: "Prava moć u to vreme bila je kod republičkih rukovodstava dok su članovi Predsedništva, ako mogu tako da se izrazim metaforički predstavljali ambasadore koji su zastupali svoje republike i pokrajine u Predsedništvu". Nešto dalje on kaže: "Ne mislim da on", a pri tom on misli na gospodina Miloševića, "da je njegov položaj bio drugačiji od položaja predsednika drugih republika, ali nema sumnje da je on bio snažan politički vođa, da je bio vrlo autoritativan i da je zbog toga u stvarnosti bio u mogućnosti da utiče na četiri člana Predsedništva". I onda on pominje ta četiri člana Predsedništva. Htela sam samo da vas podsetim na to što je rekao gospodin Vasiljević u vezi s tim.

SUDIJA ROBINSON: A koje pitanje postavljate u vezi sa tim?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Moje pitanje za vas je sledeće. Gospodin Milošević ili tačnije srpsko rukovodstvo uticali su na glasove četiri člana Predsedništva SFRJ, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tu moram da vas korigujem. Ja nijesam u, ovaj, u ovom ranijem ispitivanju, nijesam tvrdio da je gospodin Vasiljević pozdan svedok iz prostog razloga što ne bih na sebe preuzeo ulogu da dajem ocene o karakternim crtama bilo kojeg pojedinca pa ni gospodina Vasiljevića. Ja sam samo u jednoj prilici kazao da to što je gospodin Vasiljević tvrdio vezano za određene komunikacije i tako dalje, sobzirom na posao koji je radio, verovatno to bolje zna nego ja. A što se tiče ovog pitanja koje ste postavili, ovaj, mislim da je nesporno da su tada u to vreme kad sam ja dolazio u Predsjedništvo SFRJ i to je opšte poznato, predsednici republika su preuzeli na sebe da pokušaju da traže rešenja, politička rešenja za jugoslovensku krizu. I ako sam imao primedbi i zamerki na rad gospodina Miloševića i na rad gospodina Bulatovića, onda su se one sadržale upravo u tome što su se prihvatili takve svoje uloge. A, ovaj, vaša tvrdnja da je i gospodin Milošević na mene imao neposredan uticaj ili kontrolu je potpuno netačna. Ja sam dosta već u godinama, odrasla, zrela osoba, prosuđivao sam to na bazi sopstvenog razmišljanja o svim postupcima mojim, a mislim da sam u toku glavnog ispitivanja već kazao da je bilo dosta stvari gde se ni gospodin Milošević, ni gospodin Jović, ni ja nijesmo slagali i gde smo različite stavove zauzimali. A da je imao uticaj nesporan, to sam ja rekao maloprije i vama potvrdio. Imao je vrlo jak politički autoritet gospodin Milošević.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, da se vratimo na ovu tabelu koja je napravljena na osnovu knjige gospodina Jovića. Možete lako da videte kada uporedite ove stupce, stupce u kojima se pominju gospodin Milošević, gospodin Kadrijević, gospodin Jović, ako pogledate ove stupce lako ćete videti da iako gospodin Milošević nije bio član Predsedništva SFRJ, on i gospodin Jović su se sastajali sa vojnim rukovodstvom mnogo češće nego vi u periodu koji nas interesuje. To možete da vidite, to je očigledno na prvoj strani, to vrlo lako može da se vidi i tako nastavlja da bude sve do kraja oktobra 1991. godine. To znači barem kako ja to shvatam da je on *de facto*, kao predsednik Srbije bio mnogo važniji za rukovodstvo JNA od vas, uprkos vašoj funkciji. Ja tako shvatam ovu tabelu. Da li biste se sa tim složili?

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pitanje je postavljeno sa iskrivljenom pretpostavkom da se ovde radi o sednicama Predsedništva SFRJ. Ovo uopšte nisu sednice Predsedništva i ovo je nešto iskonstruisano iz beležaka, iz Jovićeve knjige o raznim sastancima razne vrste. Ne o sednicama Predsedništva.

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, šta vi kažete na to?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ja nisam to rekla i ne piše na ovom papiru da su to bili sastanci između, to su sastanci koje sam ja upravo pomenula i sudija Bonomi (Bonomy) me je ispravio, rekli smo da treba ignorisati ovaj naslov. Ono što sam ja rekla da se u ovoj tabeli pominju sastanci u Predsedništvu i izvan Predsedništva, ja sam se već ispravila kada je sudija Bonomi primetio da je taj naslov netačan.

SUDIJA KVON: Šta ste mislili pod tim "unutar Predsedništva", ovde ste jednu fusnotu stavili i rekli ste da se to ne odnosi na redovne sednice Predsedništva SFRJ?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Moram priznati da sam sad malo zbunjena. Koliko sam ja shvatila, to su bili sastanci između članova "krmjeg Predsedništva" i vojnog rukovodstva i drugih ljudi koji pripadaju toj grupi šestorice bez obzira gde su održani ti sastanci. Tako sam ja shvatila tu situaciju.

SUDIJA KVON: Dakle, to je sastanak te grupe šestorice sa jedne strane?

TUŽILAC UERC-RECLAF: To je sastanak te grupe, sve šestorice uključujući i vojne predstavnike. Tako sam ja shvatila ovaj spisak i to je napravljeno u Tužilaštvu na osnovu knjige gospodina Jovića i navedeno je ko se sa kim sastao u tom periodu koji nas interesuje, posebno u periodu koji se odnosi na gospodina Kostića, dakle to je period u kome gospodin Kostić ovde učestvuje i vidimo sve beleške sastanaka na kojima je učestvovao.

SUDIJA KVON: Ali, gospođo Uerc-Reclaf, na prethodnoj sednici smo pojasnili situaciju predesedavajućem sudiji u vezi sa tim da li je reč o sastanku grupe šestorice sa jedne strane i vojnog rukovodstva sa druge. Možete li to da proverite?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da.

SUDIJA ROBINSON: Da li biste ponovili pitanje?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Gospodine Kostiću, ono što ja želim da ukažem ovde je da iako gospodin Milošević nije bio član Predsedništva, on i gospodin Jović su se sastajali sa vojnim rukovodstvom van sastanaka Predsedništva naravno, češće nego što ste se vi sastajali?

SUDIJA ROBINSON: Dajte sada svedoku da odgovori.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Prema ovom spisku, prema ovoj tabeli izgleda da je tako, to je prilično očigledno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je besmislica. Gospođa Uerc-Reclaf je sama rekla da je ovo izvađeno iz Jovićeve knjige na bazi njegovih zabeleški. A njeno pitanje pretpostavlja kao da raspolaže dokumentom kad se svedok sastajao sa vojnim rukovodstvom, pa može da upoređuje. Čak ni Jović u svojoj knjizi se ne bavi Kostićevim sastancima sa vojnim rukovodstvom. Još govori o nekim sastancima. Čak ja mislim da ovo nije ni tačno izvađeno. Ako je iz knjige onda ne bi bilo tačno, jer je nemoguće da u maju bude nekih šest sastanaka, u junu šest, sedam sastanaka i tako dalje. Pa, onda niko ništa ne bi drugo radio. To je nemoguće. Da li su se oni sastajali to je drugo. Ali nema nikakvu referencu na sastajanje svedoka sa vojnim rukovodstvom da bi upoređivala sa ovim.

SUDIJA ROBINSON: Bez obzira na izvor, šta nju sprečava da iznese pitanje ili tvrdnju da ste se vi sastajali češće sa vojnim rukovodstvom od ovog svedoka? Ostavite po strani izvor. Mislim da se pitanje može postaviti i da svedok može da odgovori na njega sa da ili ne. Molim, ponovite pitanje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, gospodine Kostiću, prema ovoj tabeli ovde ...

SUDIJA ROBINSON: Zaboravite sad tu tabelu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U redu, prema knjizi gospodina Jovića, izgleda da su se on i gospodin Milošević sastajali sa vojnim rukovodstvom

češće od vas. Da li je to tačan stav ili ne? Da li su se oni sastajali češće, naime Milošević i Jović da li su se češće sastajali sa vojnim rukovodstvom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam u glavnom ispitivanju sasvim određeno kazao. Ja niti sam imao mogućnosti niti sam vodio evidenciju sa kim se sastajao gospodin Jović ili sa kim se sastajao gospodin Milošević niti mogu to da kažem, pogotovo ne na bazi ovih podataka za koje vi kažete da su iz Jovićeve knjige. Utoliko pre što sam u toku glavnog ispitivanja kazao da i određene podatke iz Jovićeve knjige treba primiti sa rezervom.

SUDIJA ROBINSON: U redu, svjedok je rekao da nije u poziciji da odgovori na to pitanje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, da bismo bili konkretni u vezi sa ovom tabelom, na dnu fusnota kaže: "Ovaj pregled ne obuhvata redovne sednice Predsedništva" i to je tačno jer ovde su samo sastanci izvan formalnog okvira Predsedništva. Dakle, ova fusnota je tačna. Kasnije ćemo se baviti detaljima političkih sukoba koje je gospodin Milošević imao sa crnogorskim predsednikom gospodinom Bulatovićem kada je došlo do tih sukoba. Pri tom mislim na Karingtonov plan, na povlačenje crnogorskih vojnika sa linija fronta u Hrvatskoj i druga pitanja o kojima ćemo govoriti. Vi ste obično zauzimali isti stav kao gospodin Milošević, a niste podržavali Bulatovića. Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nijesam podržavao Miloševića time nego sam procenjivao tada, a mislim da mi je razvoj događaja za čitavo ovo vreme dao za pravo, ocijenio sam da je tada, u tom periodu, dakle od oktobra mjeseca 1991. godine pa nadalje, najuže državno crnogorsko rukovodstvo ...

SUDIJA ROBINSON: Svedoče, profesore, možete da odgovorite na to pitanje direktnije nego što to sada činite. Pitanje je relativno jednostavno. A to je da li vi u odnosu na sukobe u vezi sa konkretnim delima kao što je Karingtonov plan, povlačenje crnogorskih vojnika sa linija fronta u Hrvatskoj, da li ste vi po pravilu podržavali stav gospodina Miloševića, za razliku od stava gospodina Bulatovića? Koji je vaš odgovor na to?

SVEDOK KOSTIĆ: Jednostavno neću po pravilu na takvo pitanje da odgovaram. Ja hoću samo da kažem. Što se Haškog dokumenta tiče ...

SUDIJA ROBINSON: Nije na vama da odlučite da li je pitanje prihvatljivo ili nije, to je na Pretresnom veću da odluči.

SVEDOK KOSTIĆ: Gospodine Robinson, ja mogu konkretno da odgovorim. Što se tiče haškog dokumenta, gospodin Milošević i ja smo imali isti stav za razliku od gospodina Bulatovića. Što se tiče povlačenja dijela vojske iz Crne Gore sa Banije ovaj, ja sam to u mojoj knjizi vrlo jasno kazao i to ovaj, Tužilaštvo sasvim sigurno ima, mene je gospodin Bulatović kao predsjednik Predsjedništva Crne Gore pozvao u Podgoricu, na sednici Predsjedništva Crne Gore ponudili su mi da ja potpišem poziv borcima iz Crne Gore da se vrate sa Banije, ja sam to tada odbio kategorički, kazao sam im da i kad ne bih mislio suprotno to ne bih mogao da uradim, jer to nije u mojoj nadležnosti kao predsjednika, potpredsjednika Predsjedništva SFRJ, to je u nadležnosti Generalštaba odnosno Štaba Vrhovne komande, a njemu sam isto tako rekao da njemu to još manje po ustavu pripada da on potpisuje poziv borcima da se vrate sa fronta, jer je bio predsjednik Predsjedništva Republike, a to je u nadležnosti saveznih institucija. Mislim da sam dao konkretan odgovor.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U februaru 1992. godine, došlo je do spora između gospodina Miloševića i gospodina Bulatovića o komandi nad novom vojskom nove Jugoslavije, da se tako jednostavno izrazim. Da li se sećate toga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Morate mi malo određenije reći na šta mislite. Je li to kod utvrđivanja ustavnih osnova za novu Jugoslaviju?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, ali mislim da je lakše ako vam pročitam šta piše u knjizi "Pravila čutanja" gospodina Bulatovića. Daću vam citirat, nadam se da ste to već dobili. Dakle, razgovaralo se o novoj Jugoslaviji u februaru, čak još zapravo počelo se u januaru 1992. godine, i o tome ko će komandovati vojskom.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To su ustavne osnove, da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Sada ću vam citirati, vi imate za to samo jednu stranu, na engleskom su to dve. strane i to je označeno ovde kod vas. "Iz našeg ugla, stvari su izgledale ovako, Branko Kostić je imao

puno više razumevanja za predloge Slobodana Miloševića nego za moje kontraargumente i to je obrazlagao svojom federalnom funkcijom". I sada preskačem jedan deo koji nije toliko važan. "Prilikom rasprave o Vrhovnom savetu odbrane i komandovanju Vojskom Jugoslavije, Milošević i ja nikako nismo mogli da nađemo rešenje. On je tražio da komandovanje pripadne predsedniku države, a ja da to bude kolektivna odluka sva tri člana saveta. To jest predsednika republika i to utvrđena konsensusom." Sada opet preskačemo deo. "O ovoj jednoj rečenici raspravljali smo više od četiri sata. Što se mene ticalo, mogli smo i 44, jer nisam hteo da popustim zbog nedavnog životno važnog iskustva. Nisam želeo da ubuduće ni jedan predsednik Crne Gore ili Srbije doživi ono što sam ja kada sam nemoćno gledao vojnike iz Crne Gore poslate na Baniju. Odgovornost za njihove živote je bilo ono što mi je objektivno pripadalo, a moj uticaj na tu odluku je bio ravan nuli. Smatrao sam neophodnim da se usklade ove dve stvari i da odgovornost ne važi samo unazad nego i pre donošenja odluke." On ovde takođe govori o nekakvom natezanju ili, kako on kaže, varakanju sa formulacijama. Recite nam prvo da li je tačno da ste se vi priklonili stavu gospodina Miloševića?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mislim da nijeste dobru formulaciju pitanja uzeli. Nijesam se priklonio stavu gospodina Miloševića, nego sam u toj raspravi pokazao suštinsko neslaganje i duboko neslaganje sa stavom gospodina Momira Bulatovića. A ta naša neslaganja su upravo otada i počela odnosno nešto ranije, jer to za šta se zalagao gospodin Momir Bulatović, tada kad kaže da je četiri sata raspravljano, on se zalagao za, u toj novoj Jugoslaviji ponovo za nekakve konfederalne elemente, za nekakvo kolektivno rukovođenje, kolektivno upravljanje armijom sa opštim konsensusom ovaj, i tako dalje. Ja sam se zalagao za opciju da ta nova Savezna Republika Jugoslavija bude jedna moderna, funkcionalna federacija i oko toga smo se mi žestoko sukobljavali i u partijskim organima našim, jer ja sam tada još uvijek bio u partiji kojoj je bio Momir Bulatović predsjednik. Ovaj, sukobljavali smo se oko toga na skupštini. Ja sam u Skupštini Crne Gore javno istupao i branio stav da ne može Crna Gora u toj novoj Jugoslaviji insistirati da ima 50 posto učešća u ovaj, Jugoslovenskoj narodnoj armiji, ako je tako onda bi morala prihvatiti i 50 posto učešća u troškovima, 50 posto učešća u diplomatskoj službi recimo, primera radi, onda bi morala imati i 50 posto pokriva tih troškova. Drugim rečima, smatrao sam da kod utvrđivanja ovih ustavnih osnova, a tu je reč o ustavnim osnovama gospođo ovo što vi čitate, ne bi smeli mi u Crnoj Gori zauzeti neki stav ili neke rigorozne i tvrde stavove

koji bi mogli posle Srbiju dovesti do toga da takve principe te zajedničke države ne prihvati.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Profesore ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I moram reći da je, dozvolite još samo jednu rečenicu. Moram reći da je u vezi sa ovim došlo do teških manipulacija u rukovodstvu moje partije. Na Glavnom odboru Demokratske partije socijalista oko toga smo mnogo duže razgovarali, ali gospodin Bulatović ne piše o tome u svojoj knjizi. Pa, da bi pomirili te ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite mi da vas prekinem.

SUDIJA BONOMI: Mogu li ja da vas pitam. Kakav je bio vaš stav o tome kako treba komandovati vojskom?

SVEDOK KOSTIĆ: Moj je stav bio da bi komanda vojskom u toj državi trebalo da pripadne ne predsjednicima nego instituciji na nivou savezne države. Ja sam, gospodine Bonomi, smatrao ...

SUDIJA BONOMI: A recite u čemu je to različito od stava gospodina Miloševića?

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, ja nisam rekao da je to bilo protivno stavu, ali se nisam priklanjao stavu gospodina Miloševića nego sam ovo branio kao svoj stav. Ali sam se oštro suprotstavio stavu gospodina Bulatovića.

SUDIJA BONOMI: Ali, gledajte, ovo nije ni od kakve pomoći. Vi na taj način pristupate gotovo svakom pitanju koje vam se postavi. Meni se čini da je stvarni odgovor na to pitanje to da ste se vi složili sa gospodinom Miloševićem, a da se niste složili sa gospodinom Bulatovićem. To je jednostavan odgovor. Ako grešim, ako sam pogrešno shvatio, ispravite me sada.

SVEDOK KOSTIĆ: Naravno da grešite. Prvo, ja nijesam dijete da bih se priklanjao bilo kome nego sam čovek sa integritetom koji imam svoj stav. To je jedno, a drugo ...

SUDIJA BONOMI: Čekajte, gospodine Kostiću, to je upravo detinjasto. Sve mora da dođe iz vaše perspektive. Ja, ja i samo ja. Pa zašto ne možete

jednostavno da razmislite o pitanju koje vam se postavi i direktno na njega odgovoriti.

SVEDOK KOSTIĆ: Gospodine Bonomi, ja ovo što je gospodin Milošević u našim zajedničkim razgovorima prihvatio, nikad ne bih prihvatio. Ja bih ostao čvrsto na poziciji da ta nova savezne država bude moderna funkcionalna federacija i da u svojoj nadležnosti ima četiri do pet osnovnih funkcija. Da ima odbranu, ovaj, da ima carinsku politiku, da ima monetarni sistem i tako dalje i da na nivou te federalne države ima svoje institucije kojima će te svoje nadležnosti realizovati. To je moj čvrst stav bio. Gospodin Milošević je prihvatio ovo što ja ne bih nikad prihvatio. Vjerovatno u smislu da traži neko kompromisno rješenje i neku saglasnost. Ja ne znam to, to će on moći da odgovori na to.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, želim da uvrstim u spis ovaj deo Bulatovićeve knjige kao deo dokaznog predmeta 942.

SUDIJA ROBINSON: U redu, uvrstićemo to u spis.

SUDIJA KVON: A da zadržimo isti broj koji smo već dali? Znači to će sve biti zapravo deo dokaznog predmeta koji je knjiga "Pravila čutanja".

SUDIJA BONOMI: Samo dakle da završimo ovo. Pitanje koje je postavljeno pre nekog vremena je glasilo ovako: "U februaru 1992. godine došlo je do spora između gospodina Miloševića i gospodina Bulatovića o komandi nad novom vojskom, vojskom nove Jugoslavije da se izrazim jednostavno". Dakle, gospodine Kostiću, to je bilo sporno pitanje, ne opšta struktura institucija nove države kao takvih. Nastavite, gospđo Uerc-Reclaf.

SVEDOK KOSTIĆ: Gospodine Bonomi ...

SUDIJA BONOMI: Ne, tužilac će vam reći koja pitanja želi da vam postavi, a gospodin Milošević može da vas dodatno ispituje, ako to želi.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, vi ste u saveznom Predsedništvu bili onaj ko je zastupao interese Crne Gore na saveznom nivou, vi ste to sami rekli, ali u vezi sa ovim važnim pitanjem vi niste podržali vašeg predsednika gospodina Bulatovića, a ovdje se zapravo radilo o pitanju

koliki će uticaj rukovodstvo Crne Gore imati na saveznom nivou. Zar vam se ne čini da je čudno to da vi ne zastupate interese Crne Gore?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam upravo zbog želje da do kraja zastupam interes Crne Gore čvrsto insistirao na ovom mom stavu koji sam izložio i malopre kazao jer sam smatrao, a mislim da je vreme pokazalo da ovi konfederalni elementi kao kolektivna komanda, kolektivno rukovodstvo i tako dalje ne daju peraspektivu života toj zajedničkoj državi za koju sam ja od prvoga dana učinio sve što sam mogao učiniti da tu državu sačuvamo. Nađeno je kompromisno rešenje, pa je rečeno tamo u ustavnim osnovama "jedinstvena", "jedinstvene oružane snage i jedinstvena komanda". Međutim, rukovodstvo crnogorsko, dakle moji drugovi iz najužeg političkog i državnog vrha Crne Gore su tada napravili manipulaciju i umesto u obrazloženju referendumskog pitanja ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, molim vas, ovo je, ovo je odgovor na pitanje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, dozvolite mi da vas prekinem.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne date mi da odgovorim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine profesore, vi ste dali odgovor, zapravo veoma dug odgovor, a taj odgovor se nije odnosio na srž pitanja koje sam vam postavila.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite molim vas.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Gospodine Kostiću, u proleće 1992. godine dogovoreno je da će prvog predsednika nove Jugoslavije nominovati Crna Gora. Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Vaša stranka, Demokratska partija socijalista nominovala je gospodina Svetozara Marovića. Da li se sećate toga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sjećam se odlično.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Znači vaša stranka je želela da on bude na tom položaju?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Međutim i vi ste tada postali kandidat, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ili da to preformulišem, od vas je zatraženo da se kandidujete?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je to od vas tražio?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Konkretno pet minuta pre zasjedanja savezne Skupštine tražio je gospodin Šešelj da se sastanemo i saopštio mi je da bi njegova dosta brojna grupa poslanička u Parlamentu htela da istakne moju kandidaturu. Ja sam ovaj, kazao da je moja partija predložila kandidata u ime Demokratske partije socijalista Crne Gore i da ne bih to mogao prihvatiti prije konsultacije u mojoj partiji. Te smo konsultacije obavili, moja partija mi nije dala podršku, zapravo zadržala se na prvobitnom prijedlogu i ja tu kandidaturu nijesam prihvatio.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodin Milošević je predložio da se vi kandidujete za predsednika nove Jugoslavije. Nije li to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To prvi put čujem. Mislim da sam negde našao, izvinjavam se, mislim da sam negde u knjizi Bore Jovića neku njegovu, opet iz ovoga, beleški njegovih, zapisanu tvrdnju o tome da su on i Milošević razgovarali samnom. Meni je gospodin Milošević samo u jednom razgovoru nudio mesto ministra odbrane. I ja sam tada njemu kazao, ako gospodin Bulatović kao predsjednik Crne Gore i predsjednik vladajuće partije u Crnoj Gori i vi, gospodine Miloševiću, kao predsjednik Srbije i predsjednik vladajuće partije u Srbiji preuzmete dvije najodgovornije funkcije u toj novoj državi u tom slučaju sam ja spreman da nastavim i dalje svoj politički angažaman na državnim funkcijama. Pošto se to nije desilo ja sam se zahvalio i vratio sam se na univerzitet, jer sam smatrao da u startu treba dvije ličnosti, dvije najjače figure da preuzmu te najodgovornije funkcije u saveznoj državi utoliko prije što su svi međunarodni poslenici komunicirali i ranije sa njima kao predsjednicima republika.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Sada ću vam citirati dokazni predmet 596, tabulator 3, to je knjiga gospodina Jovića o Miloševiću. To su strane 87 i 88. Molim da se ovo stavi na grafoskop. Prvo citiram stranu 87 i 88. Dakle, on ovde prvo govori o tome da gospodin Marović nije bio poznat na saveznom nivou i da nije bio poznat, gospodinu Miloševiću, i onda kaže: "Očigledno je da je to uticalo na Miloševića koji je vukao sve konce i donosio kadrovske i druge odluke i koji je u toj prelaznoj situaciji pokušao Crnoj Gori da nametnutne svog kandidata, kandidata kome je mogao da veruje. Milošević je želeo da se Branko Kostić nominuje za predsednika Savezne Republike Jugoslavije. On je bio veoma kooperativan i lojalan u vremenu napora za očuvanje Jugoslavije i odbrane interesa srpskog naroda. U kritičkim momentima bio je čak više na starni srpskih nego crnogorskih interesa", ovde nešto niže kasnije stoji: "Slobodanova ideja je bila da Branko Kostić pronađe neku podršku za sebe u Crnoj Gori. Ako to ne može da učini unutar svoje partije onda izvan nje i onda ćemo ga mi izabrati bez obzira na želje Demokratske partije socijalista Crene Gore. On kaže da je već dobio pristanak od Vojislava Šešelja i da smatra da će i druge stranke radije glasati za Branka Kostića nego za Marovića. On predlaže da ja organizujem sastanak sa Brankom Kostićem i da ga nagovorim da on prihvati taj njegov predlog". I vi ste se sa tim predlogom složili, zar ne, gospodine Kostiću?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je tačno da piše ovde što ste vi pročitali, ali nije ništa tačno od toga što gospodin Bora Jović tvrdi. Ja sam već rekao da sa rezervom treba primiti neke njegove tvrdnje. Niti je on to pravio kao dnevnik, on u toj svojoj knjizi govori da smo 14. jula doneli odluku o povlačenju armije iz Slovenje, mi smo to uradili 18. jula. Netačno je ovo što tvrdi gospodin Jović ovde kao što ima još mnogo netačnih stvari u nekim knjigama koje sam čitao, o čemu sam već pričao kao što je isto tako netačno da sam ja ikada proglasio da ću se kandidovati. Pa se još gospodin Jović ovde u daljem tekstu brine za moju sudbinu i za nekakav odnos prema meni ovaj, i tako dalje vezano za ovu situaciju za Dobricu Ćosića. Puna istina je u tome da smo imali tri konsultativna razgovora oko kadrovskih riješenja za mjesto predsjednika Savezne Republike Jugoslavije, na dva konsultativna razgovora bilo izuzev mene nije pominjao ni jednu ličnost, a ja sam i na prvom i na drugom i na trećem razgovoru konstantno i uporno ponavljao da dvije najodgovornije funkcije u saveznoj državi moraju preuzeti dva najodgovornija čoveka, Slobodan Milošević i Momir Bulatović, ne ulazeći u to ko će biti predsjednik vlade, a ko predsjednik države. Dakle, to moje zalaganje ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, moram da vas prekinem. Gospodin Jović nema nikakvog razloga da izmisli nešto ovako, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospođo, da vam kažem, gospodin Bulatović je u svojoj knjizi kazao da smo pili kafu na batajničkom aerodromu prije nego što smo pošli avionom, potpuno netačno, prema tome netačno je ovo. Ja ne mogu da ništa drugo kažem nego da je netačno. Nemam drugog izbora i mogu samo da kažem ovo. Da smo mi postigli bili na tim konsultacijama dogovor sa crnogorskim rukovodstvom da gospodin Momir Bulatović bude prijedložen za kandidata. I sa tim je trebalo, da je to u najužem rukovodstvu partijskom već dogovoreno ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Moram da vas prekinem.

SUDIJA KVON: Gospođo Uerc-Reclaf, pre nego što pitate svedoka da li se on složio sa tim predlogom Miloševića i Jovića, zašto mu ne pročitate ono mesto u knjizi na kome Jović opisuje sastanak u vili na Dedinju. To je poslednji paragraf ove strane. Strane 88 na engleskom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, hvala, časni Sude. Ovde dakle piše: "Sastali smo se u jednoj vili na Dedinju gde je živeo Branko Kostić. Slobodan je izbegavao da započne razgovor zato jer je izvestan domaćin išao okolo, služio kafu i pića i bilo mu je neprijatno da zatraži od njega da ode. Nas trojica smo izašli i počeli razgovor u vrtu. Slobodan je Branku objasnio celu ideju i načine da se ona sprovede. Branko se složio. Bio je uveren da je taj potez dobar za budućnost Jugoslavije zato što je on, baš kao i mi bio veoma kritičan prema ponašanju crnogorskog rukovodstva u vreme jugoslovenske podele". On je ovde veoma precizan kad govori o tome o čemu se razgovaralo i gde se razgovaralo. Mislim da bih čak mogla da nastavim šta dalje piše. "Uskoro je on", to ste vi, "najavio da će se kandidovati i to je izazvalo još veće nepoverenje i sumnje u republičkom rukovodstvu, a pogotovo oluju otpora u crnogorskom službenom rukovodstvu". On je veoma precizan.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Moram reći, može biti da je to i sanjao gospodin Jović a ovaj, opis je zaista ubjedljiv, da kažem da čovjek prosto ne može da ne povjeruje u to, a ja ću vam reći samo to da čitava ta priča oko te kandidature je ovaj i sva ta neizvjesnost je trajala dva dana. To su bili dani vikenda. I kad je gospodin Šešelj meni pred zasjedanje skupštine predložio

ovaj, da će me njegova polasnička grupa ovaj, predložiti za kandidata i ja tražio da se ovaj, konsultujem u mojoj partiji oko toga, zbog toga je odložen izbor ovaj, za dva dana ovaj, mislim za ponedjeljak naredne nedelje ili za srijedu. Prema tome, nije moglo biti mnogo priče oko toga niti dileme. Na na kraju krajeva zašto bih ja i prihvatio, je li, prihvatio u tom razgovoru da idem sa tom kandidaturom, to je krajnje nerazumno, da mene gospodin Šešelj predlaže mimo rukovodstva moje stranke i mimo podrške moje stranke. Ili na na kraju krajeva zašto gospodin Milošević i gospodin Jović ne bi direktno predložili tu moju kandidaturu. Ja sam vrlo jasno ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite mi da vas prekinem.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kostiću, da li su gospodin Jović i gospodin Milošević vas posetili u vašoj vili?

SVEDOK KOSTIĆ: Ja sam u dve vile stanovao, najviše sam stanovao u Užičkoj 16, a zadnjih mjesec dana sam stanovao u takozvanoj "Vojvodanskoj vili". I koliko je meni poznato, koliko se ja sećam, nikad me Milošević i Jović nisu u toj vili posjetili. Zaista se ne sećam da su ikad došli tamo. Gospodin Milošević me posetio jedanput, jedanput ne znam da li je to bio april ili maj mjesec, posjetio me je u ovoj vili i to je jedini put bilo u ovoj vili u Užičkoj 16, ali tada je ta vila trebala da se adaptira nešto, pa je tada bilo razgovora oko toga ...

SUDIJA BONOMI: Ne trebaju mi svi ti detalji, gospodine Kostiću. Znao sam da ovo neće biti jednostavno, evo imamo više od jedne vile, ali dakle ovde se kaže da je to vila na Dedinju. Koja od dve vile je bila na Dedinju?

SVEDOK KOSTIĆ: Oba dvije. Gospodine Bonomi, to je službeni smještaj, ja sam imao apartman u jednoj od tih vila i to jedno vrijeme u jednoj, a drugo vrijeme u drugoj kad sam se preselio.

SUDIJA BONOMI: Ova vila o kojoj se govori u knjizi, da li su vas gospodin Milošević i gospodin Jović posetili u toj vili?

SVEDOK KOSTIĆ: Već sam rekao ne, da se ja mogu sjetiti, zaista ne.

SUDIJA BONOMI: Da li vi kažete ne ili vi kažete "ne mogu da se setim"?

SVEDOK KOSTIĆ: Ne. Ne.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, zašto bi gospodin Jović, kakvu bi korist gospodin Jović mogao da izvuče iz toga da izmisli jednu ovakvu laž?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To biste morali njega pitati. Zaista ja me mogu da odgovorim na to pitanje zašto bi on to uradio, zašto u mnogim knjigama ima žestokih laži da vam kažem, pa nemam odgovor zašto takve laži koje nemaju nikakvog osnova. Ustanovili smo i kod gospodina Mesića toliko ne

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, vi u stvari izbegavate da date odgovor. Ja sam vas pitala kakvu bi korist imao gospodin Jović da izmisli takvu laž, a vaš bi odgovor trebalo da bude, nema nikakve koristi za njega.

ADVOKAT KEJ: On je odgovorio na pitanje. "Pitajte gospodina Jovića".

TUŽILAC UERC-RECLAF: On nije odgovorio na pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Dajte da idemo dalje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ja želim i dalje da citiram iz ove knjige da vidimo kako je to zaključeno. Na dnu ove strane i na sledećoj strani: "Slobodan Milošević me je pozvao da me obavesti o predlogu, definitivnom predlogu Predsedništva SFRJ kao da se ništa nije desilo, kao da nismo razgovarali sa Brankom Kostićem. Rekao mi je da ćemo nominovati Dobricu Ćosića i verovatno ćemo ga i izabrati. Rekao je da je on već razgovarao sa Dobricom i da se on složio". I, gospodine Kostiću, to je bio razlog zašto ste vi povukli svoju nominaciju za predsednika, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je vaš zaključak, gospođo, ali nemojte čekati da ja vaš zaključak potvrđujem kroz moja usta. Ja tvrdim da je ovo izmišljena stvar kao što ima mnogo izmišljenog i u toj knjizi i u drugim knjigama koje sam čitao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Na početku vašeg iskaza vi ste rekli da u junu 1992. godine, da ste se povukli iz političkog života. Gospodine Kostiću, vi ste bili izbačani iz stranke, je li to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Krajem 1992. godine, ali sam se polovinom 1992. godine povukao iz političkog života na osnovu sopstvenog, ličnog opredjeljenja, a krajem 1992. godine me rukovodstvo moje stranke isključilo iz partije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Vaša napomena da ste se povukli iz političkog života nije u celini tačna, jer ste vi vodili kampanju protiv Momira Bulatovića za predsjedničku funkciju u Crnih Gori u decembru 1992. godine zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ja sam 15. juna napustio dužnost potpredsjednika Predsjedništva SFRJ i sve do decembra mjeseca sam se povukao iz političkog života. U decembru mjesecu su slijedili predsjednički izbori u Crnoj Gori, kandidat za predsjedničkog kandidata je bio i Momir Bulatović, njega je predložila vladajuća Demokratska partija socijalista, bilo je još sedam ili osam kandidata pored njega ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dozvolite da kažem, a grupa građana iz ...

SUDIJA BONOMI: Zašto ne kažete dali ste se ili se niste kandidovali za funkciju predsjednika protiv gospodina Bulatovića, to je jednostavno pitanje. Možete da odgovorite sa da ili ne.

SVEDOK KOSTIĆ: Jesam, gospodine Bonomi, ali pet, šest mjeseci pošto sam konačno bio odlučio da se povučem iz političkog života.

SUDIJA BONOMI: Hvala lepo.

SVEDOK KOSTIĆ: I ako mogu da objasnim u jednoj rečenici zašto sam ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, nisu potrebna objašnjenja, dajte da idemo dalje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Tokom te kampanje u decembru 1992. godine u Crnoj Gori, crnogorsko rukovodstvo je težilo većoj nezavisnosti u odnosu na Srbiju, a vi to niste odobrali, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije tako.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodin Milošević vas je podržavao u vašoj kandidaturi. Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije tačno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želela bih ponovo da citiram nešto iz knjige gospodina Bulatovića "Pravila ćutanja". Nadam se da su svi dobili kopije, jer bismo želeli da to posle uvedemo u spis. Možemo da stavimo na grafoskop. Gospodine Kostiću, reč je o sastanku koji su gospodin Milošević i gospodin Bulatović imali nakon izbora, a gospodin Bulatović je rekao sledeće: "Čuo sam ga i ponovo se sabravši rukovao se i rekao, ovo je ruka stvarne saradnje između predsednika Crne Gore i Srbije. Ja znam da je vaš kandidat Branko Kostić, njegov izborni tim je u Beogradu u vašem kabinetu. Čovek vašag poverenja Mihalj Kertes je doneo informacije specijalnim avionom koje su trebale mene da kompromituju u TV debati". Onda on nastavlja i kaže, pročitacu sve. "Nije hteo da prizna, branio se, brojnim rečima, nemoguće je da sam ja poverovao u takvu dezinformaciju, moje informacije su pogrešne, moji izvori su zlonamerni, on nikada tako nešto ne bi ni pomislio i onda je telefon zazvonio. To je bila njegova supruga koja, kada je ustanovila da sam ja bio tamo, želela je da mi čestita lično na izboru. U trećoj rečenici rekla je da je stalno govorila Slobodanu da ne podržava Branka Kostića, ali on nije hteo da je sluša."

prevodioci: Prevodioci napominju da je ovo prevod sa engleskog.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovo je ono što je gospodin Bulatović napisao u svojoj knjizi. I on ovde kaže istinu, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To nije istina, gospodine Robinson. Ovo što je gospođa sada pročitala iz knjige Momira Bulatovića napisano je u knjizi u kojoj Momir Bulatović tvrdi da sam bio kandidat Srpske radikalne stranke što nije tačno. Da je Skupština Crne Gore prihvatila haški dokument što nije tačno. Da je rukovodstvo naše stranke, zajedničke tada prihvatilo haški dokument što nije tačno. Da smo pili zajedno kafu na Batajnici što nije tačno. Mnogo neistina ima ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, gospodine Kostiću, ja sam vas pitala za ovaj vrlo konkretan događaj i nema potrebe da ulazimo u druge detalje ove knjige i samo sam vas pitala za ovaj jedan detalj i koliko sam vas shvatila, vaš odgovor, vi ste rekli da to nije tačno.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: On je razgovarao sa gospodinom Miloševićem, to gospodin Milošević može da kaže je li takav razgovor bio ili nije bio, ali ja samo kažem da se vi pozivate na izvor u kome ima mnogo neistine i to totalne neistine. I zato to nijesu nevažni detalji. Ja sam dao kritički osvrt dosta opširan na taj dio knjige gospodina Bulatovića. To su sve stvari koje se mogu egzaktno proveriti na bazi originalne dokumentacije.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, ja bih želela da se ova strana uvede u spis.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, ono što mi razmatramo sada da konzistentno sa našom prethodnom praksom to ne uvedemo u spis, jer se svjedok nije složio sa tim niti je prihvatio te stavove. Gospodin Milošević bi možda mogao da prigovori na to. Gospodine Miloševiću, šta vi kažete na to?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ma to je besmisleno uvoditi knjige drugog čoveka o događajima koji se tiču Kostića, koje Kostić poriče. Šta se onda time dokazuje? Da je taj čovek to napisao? Kakve to veze ima sa svjedokom? A zaista su u pitanju besmislice. U razloge neću da ulazim.

SUDIJA BONOMI: Mislim da je to fer stav dosledan onome o čemu smo odlučivali. Razlika je ovde, značajna razlika da osoba koja je napisala tu knjigu može da bude svjedok, pa stoga pretpostavljam da stav može da se promeni.

SUDIJA ROBINSON: Nećemo je uvesti sada u spis. Možemo da je obeležimo u svrhu identifikacije i da čekamo na svjedočenje gospodina Bulatovića.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, pre pauze zaboravila sam da zatražim uvođenje jedne strane iz knjige gospodina Kostića, a to su u stvari strane

267 do 270, mi smo o tome raspravljali, ja sam zaboravila da zatražim da se uvede pod tabulatorom 3.

SUDIJA ROBINSON: Da, uvešće se.

sekretar: Časni Sude, strana koja se obeležava u svrhu identifikacije biće obeležena brojem 944.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Tokom glavnog ispitivanja vi ste se zajedno sa gospodinom Miloševićem pozabavili dokaznim predmetom D-333, tabulator 1, a reč je o poseti, odnosno sastanku sa doktorom Netanom Šambulaiom (Nathan Shamuyarira).

prevodioci: Šamujarirom, ispravka prevodioca.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želela bih da govorimo o još nekoliko pasusa iz ovog dokaznog predmeta. Prvo bih želela da pogledate stranu 4 verzije na engleskom, a to je kako ste vi okarakterisali ljude sa kojima ste pregovarali i sa kojima ste trebali da dođete do mirovnog sporazuma 1991. godine. Vi kažete: "Na žalost, moram da kažem da početkom ovog veka i u prvoj polovini ovog veka, politika katoličke crkve i Vatikana (Vatican) je bila povezana prilično uspešno, poklopila se i povezala sa Hitlerovom (Adolf Hitler) nacističkom ideologijom i da su se tu našli na istim poslu". Dakle, vi ste uporedili novu Vladu Hrvatske sa Hitlerovim režimom koji je u to vreme preovladavao u Hrvatskoj i takođe ste rekli: "Kada ja Tuđman došao na vlast u Hrvatskoj, obnovila se ideologija Drugog svetskog rata. Tuđman je otvorio granice ustašama koje su emigrirale i koje su pobege posle Drugog svetskog rata". Gospodine Kostiću, kad ste govorili o ljudima sa kojima treba da raspravljate i nađete rešenje, ako se o tim ljudima govori u ovom obliku onda to zaista ne vodi nikakvom sporazumu ili rešenju. Zar ne mislite tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to je vaš zaključak da to ne vodi rešenju i zbog toga mi nijesmo mogli naći zajednički jezik i sporazum, ali je nesporno da je čak i gospodin Mesić, u dijelu koji smo čini mi se ovde citirali kao opzicioni lider, onda kada je otklonio, kad je napravio otklon svoje politike od Tuđmana jasno i decidno kazao da je mnogo toga što se tada dešavalo u Hrvatskoj podsjećalo na Nezavisnu Državu Hrvatsku kao marionetsku tvorevinu Hitlerovog režima, a isto tako je poznato da je katolička crkva

posle Drugog svjetskog rata takozvanim "pacovskim kanalima" imala veoma krupnu ulogu u ovaj, u sklanjanju ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, gospodine Kostiću, mi sada ne govorimo o Drugom svetskom ratu i onome šta sa tamo desilo. Ja vam samo tvrdim da ako ste vi mislili o ljudima sa kojima ste trebali da pregovarate na taj način, ako ste o njima govorili na taj način, kako ste onda mogli i da pomislite da ćete sa njima postići neki sporazum i mirno rešenje, ako za njih kažete da oni u suštini predstavljaju stari nacistički režim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospodo, da smo očekivali pozitivan ishod naših razgovora ne bi u te razgovore uključivali međunarodnu zajednicu, u prvom redu Evropsku zajednicu, ovaj i ne možete nikako to razdvojiti. Na kraju krajeva da se nije radilo o takvim ljudima ne bi ni gospodin Mesić kasnije napravio otklon od njih, pa formirao svoju političku partiju.

SUDIJA ROBINSON: Vreme je za pauzu. Napravićemo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala, časni Sude. Gospodine Kostiću, kada ste uporedili vlasti u Hrvatskoj sa hrvatskom državom koja je postojala četrdesetih godina, vi ste u stvari podrazumevali, pa čak i javno rekli da će Srbi u Hrvatskoj biti izloženi novom genocidu, da im pretili novi genocid. Vi ste rekli te stvari, je li tako? Gubitak prethodnog statusa ustavotvornog naroda nije pretio opstanku Srba, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nisam razumeo pitanje, molim vas ponovite.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada se govori o genocidu, često se misli na činjenicu da je srpski narod izgubio prethodni status konstitutivnog naroda, a moje pitanje za vas je sledeće. Gubitak tog statusa ustavotvornog naroda nije ugrozio njihov opstanak, je li to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mogao je da ugrozi, to je tačno. Dakle, gubitak konstitutivne uloge srpskog naroda u novom hrvatskom Ustavu kojim se konstituše nacionalna država Hrvata, a Srbi prebacuju u red

nacionalne manjine, to je bila opasnost uz sve ono drugo što je bilo prisutno na javnoj političkoj sceni u Hrvatskoj u to doba koja je pretila srpskom narodu, na kraju krajeva i genocidom. Ja mislim da je srpski narod, evo, sa onim podacima koje ste vi pokušali malo da osporite ovaj, i srpski narod u pravom smislu postao nacionalna manjina u Hrvatskoj, sa četiri posto učešća u stanovništvu. Na žalost, ali tako je.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, Srbi su ustvari navedeni u preambuli Ustava Hrvatske kao manjina i garantuju im se adekvatna prava manjine. Da li vam je to poznato?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je. Poznato mi je.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A zar status konstitutivnog naroda ne bi rešio sve probleme Srba koji su živeli u Hrvatskoj. Problemi sa kojima su se Srbi suočili na toj teritoriji koja je kasnije proglašena RSK-a, ne bi bili rešeni da su oni bili proglašeni ustavotvornim narodom u hrvatskom Ustavu. Nije u stvari bio problem u tome, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, zadržavanjem konstitutivnosti u hrvatskom Ustavu za srpski narod, to zadržavanje ne bi rašilo sve probleme Srba u Hrvatskoj, ali bi predstavljalo neuporedivo bolju garanciju za njihov ravnopravan položaj sa Hrvatima, sobzirom na loše iskustvo koje su imali iz Drugog svetskog rata i genocid kroz koji su prošli.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ova preterivanja u vezi sa tim prethodnim statusom korišćena su samo kao izgovor za propagandu da Srbima preti genocid, zar ne? A u stvari nije to bilo ono šta se dešavalo.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je vaše mišljenje, ne moje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Sobzirom na vašu raspravu sa sudijom Kvonom u vezi sa razlikama između ustavotvornog naroda i manjine, vi ste rekli da bi razlika bila u tome da po svim pitanjima sudbine odluke bi se donele uz pristanak svih ustavotvornih naroda i ne bi bilo nadglasavanja. Da li sam vas dobro shvatila u vezi sa tim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ako se ja dobro sećam, taj dijalog sa gospodinom Kvonom odnosio se na Beogradsku inicijativu ovaj, i na ovaj, ustavna rešenja koja su podrazumijevala da svi narodi i sve republike ulaze na principu potpune ravnopravnosti bez majorizacije i preglašavanja. Drugi

razgovor je tekao, ne znam da li sa gospodinom Kvonom ili sa nekim drugim na temu konstitutivnosti naroda u Bosni i Hercegovini gde je u bosansko-hercegovačkom Ustavu tačno navedeno da ne može jedan narod na štetu dva druga niti dva naroda na štetu trećega ovaj, donositi odluke sudbinskog karaktera. U hrvatskom Ustavu takvih odredbi, u ranijem hrvatskom Ustavu takvih odredbi nije bilo u ovom smislu potpunog konsensusa za odluke po svim pitanjima, ali je položaj srpskog naroda kao konstitutivnog naroda u Hrvatskoj davao veće garancije hrvatskim Srbima ovaj, u novoj hrvatskoj državi. Dakle, garancija u smislu sigurnosti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, tim Tužilaštva je pogledao i jedan i drugi ustav i Ustav Hrvatske i Ustav Bosne i Hercegovine pre amandmana i prvo, ni u jednom od tih ustava ne koristi se izraz ustavotvorni narod. Uopšte se ne koristi. Ti ustavi nisu bili etnički zasnovani, ti republički ustavi. Naglasak je bio na moći radnog naroda, radnih građana i naroda. Da li vam je to poznato?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam vam već rekao da nisam pravnik nego sam ekonomista ovaj, ne bih mogao da dajem komentare o ustavu praktično ni jedne od ovih republika, pa čak ni o Ustavu moje republike, ali ja ne znam da li je u nekom dijelu ustava to regulisano ili pravilnicima o radu najviših državnih organa u tim republikama, to je vrlo jasno bilo naznačeno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, takođe sam proverila ustave i Hrvatske i Bosne i Hercegovine da vidim da li postoji razlika između konstitutivnog naroda i manjine za koju ste vi tvrdili da postoji u raspravi sa sudijom Kvonom, a to je da za sva pitanja, odluke po pitanjima sudbine mora da postoji saglasnost svih, a takva odredba ne postoji ni u Ustavu Hrvatske, ni u Ustavu Bosne i Hercegovine. Šta kažete na to?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Prvo da kažem, vi ste pomenuli ustavotvorni narod. Ja sam stalno koristio termin konstitutivni, konstitutivni narod, možda u tome nema mnogo razlike, ali ja ponovo kažem, gospođo, ja iznosim svoja saznanja o toj materiji iako nisam stručnjak u toj oblasti. Ukoliko negde griješim nemojte mi to mnogo uzeti za zlo, ali i dalje tvrdim da je u Bosni i Hercegovini način donošenja, način donošenja odluka od sudbinskog karaktera bio riješen i postavljen na način da se o tim sudbinskim pitanjima mora postići saglasnost sva tri konstitutivna naroda. I onda kada su počele te odluke da se donose putem majorizacije, sistemom preglasavanja, tada

je došlo do prvih nesporazuma u Bosni i Hercegovini, do onog napuštanja srpskih predstavnika u Predsedništvu Bosne i Hercegovine do ovaj, donošenja odluka u Parlamentu bosanskom bez srpskih poslanika i tako dalje.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, mi nemamo prevod ustava i oni nisu uvedeni u spis i jedine stvar koju ja mogu da predložim u ovom trenutku je da u njima nema tog izraza na osnovu onoga što smo mi proverili i predlažemo da možda stavimo na raspolaganje verzije i jednog i drugog ustava na BHS-u gospodinu Kostiću da ih on pogleda preko vikenda i ako nađe ono što tvrdi onda on može da nas uputi na to. Inače mislim da bi bilo vrlo teško dokazati suprotno, jer mi nemamo pred sobom celi tekst.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da ja dobijem ta dva primerka Ustava Hrvatske i Bosne i Hercegovine, jer će mi možda biti potrebna za dodatno ispitivanje gospodina Kostića.

SUDIJA ROBINSON: Da. To sam i ja hteo da sugerišem da se to dostavi gospodinu Miloševiću kako bi mogao da ih koristi u dodatnom ispitivanju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, mi ćemo tu učiniti i ustvari ono što sam vam ja rekla, gospodine Kostić, u vezi sa tim što ste vi rekli sudiji Kvonu, to je bilo na sednici od 2. februara i rečeno je upravo onako kako sam ja to citirala i to može da proveri bilo ko. Sada bih želela da se vratim na dokazni predmet Odbrane tabulator 1. Gospodine Kostiću, želela bih da vas usmerim na stranu 8 u verziji na engleskom. Vi govorite sa gospodinom Šamujariom o Muslimanima i kažete sledeće: "Velika većina muslimana u 95 do 98 posto slučajeva su islamizirani Srbi, Srbi koji su prihvatili islam to jest. Međutim, pre 30 godina jugoslovenske vlasti su dale Muslimanima status naroda. To je jedini primer u svetskoj populaciji da grupa dobije prava naroda na osnovu toga što je priznata isključivo na verskoj osnovi. Ti islamizirani Srbi", taj izraz islamizirani Srbi ...

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je na strani 15 u BHS verziji.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Sačekajmo da svedok to nađe.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Taj izraz islamizirani Srbi za Muslimane, to je izraz koji smo ustvari čuli od gospodina Šešelja ovde takođe. Kako to da i vi koristite taj izraz, da li vi imate iste stavove kao gospodin Šešelj u vezi sa tim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U mnogim pitanjima gospodin Šešelj i ja imamo potpuno različite stavove, ali postoje neki termini u srpskom jeziku koji jednostavno nemaju druge riječi nego te. Islamizirani Srbi znači to su Srbi koji su bili pravoslavne vjere koji su kroz vjekove ovaj, iz jednog, drugog ili trećeg razloga, negde zbog krvne osvjete, negdje zbog ovaj, sigurnosti bolje, negdje zbog očekivanja da će negdje proći bolje materijalno i tako dalje primali su jednostavno islam ...

SUDIJA ROBINSON: Professore, da li se vi slažete sa gospodinom Šešeljom ili ne u tom pogledu?

SVEDOK KOSTIĆ: Ja ne znam šta gospodin Šešelj misli o tom pitanju uopšte, ali ja sam već kazao ovde, gospođa je citirala reč narod. To je prevod. Nije u pitanju narod nego je u pitanju nacija i ja sam stalno govorio o tome da je Jugoslovenska komunistička partija, u jednom trenutku za taj muslimanski narod koji je naš narod, koji je tu, koji predstavlja deo stanovništva, za taj narod je Jugoslovenska komunistička partija odlučila i dala mu je status nacije ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala. Dajte da idemo dalje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Nešto niže vi kažete: "Veliki je problem u tome što su Srbi i Muslimani izmešani na području Bosne. Od 110 opština oni su u 105 opština izmešani i žive zajedno. U nekim opštinama Muslimani čine etničku većinu, a u nekim opštinama Srbi čine etničku većinu. Hrvati su etnički dosta homogeni u Bosni i Hercegovini. Na području zapadne Hercegovine oni čine oko 95 posto stanovništva". To ste rekli ambasadoru i tako je to bilo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno, to sam rekao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A, sada bih želela da citiram sa sledeće strane, to je strana 9 na engleskom, a to bi trebalo da bude sledeća strana kod vas. Tu se kaže: "Na žalost Evropska (European Community) zajednica, gospodin Badinter (Robert Badinter) kao predsednik Arbitražne komisije (Arbitration Commission) sugerisali su sprovođenje građanskog referenduma u Bosni i Hercegovini, a to znači primena principa majorizacije, a narušavanje principa jednakog prava sva tri naroda po važećem Ustavu Bosne i Hercegovine". Možete li da mi objasnite kako referendum koji je demokratsko sredstvo režima, kako on vodi principu majorizacije? Kako možete demokratski referendum da nazovete tim izrazom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, gospođo, ja sam u ispitivanju prethodnom, ja sam kazao da je gospodin Alija Izetbegović izjavio da sve to što se dešavalo u Bosni je preuranjeno za 20, 30 godina, jer bi za 20, 30 godina Muslimani ovaj, imali preko 50 posto stanovništva u Bosni i predstavljali bi etničku većinu stanovništva u Bosni. Prema tim ustavnim rešenjima, u uslovima tako zaoštrenih međunacionalnih odnosa u Bosni i Hercegovini jedino pravo rješenje, jedino pravi rešenje je bilo da se provede referendum među sva tri naroda konstitutivna u Bosni, pa ako na takvom referendumu većina sva tri konstitutivna naroda donese odluku da nastave da žive u samostalnoj i suverenoj Bosni, to bi bilo onda rešenje koje ne bi bilo doneto putem majorizacije. A ovako ako su predstavnici srpskog naroda dakle ne predstavnici, ovaj, održali su svoj referendum i u ogromnoj većini izjasnili sa za ostanak ovaj, u zajedničkoj državi. Ili čak, ovaj i za samostalnu suverenu Bosnu, ali ovaj, na principima koji su i ranije bili definisani koji će spriječiti pojavu majorizacije. Ja mogu da razumem ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, dopustite mi da vas prekinem. Ja sam vam upravo ovde citirala mesto na kojem vi kažete: "Srbi i Muslimani su u potpunosti izmešani u 105 opština". Pa, kako onda referendum na kome se izjašnjavaju te nacionalnosti može dovesti do nekakvog rešenja. Zašto kad svi ti ljudi žive zajedno na toj teritoriji izmešani, zašto onda ne jedan referendum za sve njih? Molim vas da mi objasnite kako bi tri referenduma rešila tu situaciju?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja mogu da razumem vas gospođo da je to vama veoma teško ovaj, razumeti da vam je to teško shvatiti zaista, ali to samo govori o tome koliko ne poznajete našu situaciju na Balkanu, a zaista ne zameram što to ne znate. Ne možete shvatiti to jednostavno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dobro, ne želim da se svađam sa svedokom, hvala. Ustvari možda biste to mogli da mi objasnite, konkretno mogli biste sudijama to mogli da objasnite.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa evo, ako insistirate, možda mogu nešto o tome da kažem. Vidite, Muslimani, Hrvati i Srbi, ali najviše Muslimani i Srbi živeli su u 105 opština izmiješano. Dakle izmiješano, je li i Muslimani i Srbi praktično u svim opštinama i ti Muslimani i Srbi imali su svoje ustavno rešenje, svoj ustavni položaj u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji. Šta se u jednom trenutku dešava? U jednom trenutku čitavo praktično ovaj, ili ogromna većina muslimanskog stanovništva na prvim višestranačkim parlamentarnim izborima ovaj, daje svoju podršku Stranci demokratske akcije, dakle svojoj nacionalnoj i verskoj praktični stranci i donose nezavisno ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, dozvolite mi da vas prekinem. Pitanje je veoma jednostavno. Kako bi tri posebna referenduma rešila situaciju?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Po mom uverenju neuporedivo bolje i neuporedivo mirnije nego na način na koji su oni to rešavali, a to je znači samo na osnovu referenduma muslimanskog naroda. I hrvatskog naroda u Bosni jer su Srbi bojkotovali taj referendum. A, ponovo kažem, ja vam ne zameram što vi to ne razumete.

SUDIJA ROBINSON: Meni se čini da vi niste dali objašnjenje koje je tražila tužiteljica.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Idem dalje časni Sude, a idemo dalje i u tekstu. Tek nekoliko reda niže vi ovde kažete: "Lično mislim da bi najbolje rešenje bilo za mirni rasplet krize, ako bi Bosna i Hercegovina u ovim granicama u kojima je danas kao celina sa sva tri naroda ušla u sastav Jugoslavije". To je strana 9 na engleskom. Tek nekoliko reda niže od poslednjeg citata. Dakle: "Bosna i Hercegovina u ovim granicama u kojima je danas sa sva tri naroda ušla u sastav Jugoslavije. Mi ni u tom slučaju ne bismo sprečavali hrvatskom narodu pravo ukoliko se referendumom opredeli da istupi iz Jugoslavije i iz Bosne i Hercegovine i da se eventualno pripoji Hrvatskoj". Gospodine Kostiću, da li vi ovde predlažete podeli Bosne i Hercegovine? Znači onaj deo u kome su Hrvati može da se pridruži Hrvatskoj, vi to ovde predlažete?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, to prvo nije predlog. Otkud ću ja jednom ministru inostranih poslova jedne nama prijateljske zemlje izlažem odvajanje Hrvata i pripajanje Hrvatske. Ja ovde samo ponavljam stav koji je jedinstveno bio prihvaćen u Predsjedništvu SFRJ i koji je gospodin Mesić, 7. septembra 1991. godine saopštio na inauguralnoj konferenciji u Hagu. A to znači da svi priznajemo svim konstitutivnim narodima pravo na samoopredeljenje uključujući i pravo na otcjepljenje. To je prvi bio od onih principa, od četiri principa koje je gospodin Mesić u ime kompletnog Predsjedništva, pa čak i svih predsjednika republika pročitao na Haškoj konferenciji. I tada smo, u tim principima je još i princip da nećemo nametati nikome riješenja silom i da ćemo, da kažem to je treći princip bio, dakle treći princip je glasilo da će sve opcije i sva rešanja imati jednak tretman. Prema tome nisam ja tu ništa izmišljao, to je bio jedan, to je bila jedna polazna osnova koja je ranije bila prihvaćena.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću ...

SUDIJA BONOMI: Mogu li ja da postavim pitanje? Šta ste vi onda mislili, šta bi se dogodilo ako hrvatski narod na referendumu izglasa da ode iz Jugoslavije? Odnosno Bosne.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, gospodine Bonomi, ja ne mogu da kažem šta bi bilo, kad bi bilo. Ja sam od prvoga dana smatrao i to ovde vrlo jasno i decidno rekao da je najbolje riješenje da sva tri naroda i Bosna kao celina ostanu u Jugoslaviji.

SUDIJA BONOMI: To razumem, ali vi takođe ovde kažete: "Mi u tom slučaju ne bi sprečili hrvatskom narodu pravo, ukoliko se referendumom opredeli da istupi iz Jugoslavije i iz Bosne i Hercegovine". Šta ste vi smatrali, šta bi se dogodilo ukoliko hrvatski narod odluči da to želi da učini na jednom referendumu?

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, moram da vam kažem da nisam siguran, nisam siguran, ali mislim da bi se to teško moglo provesti. Isto tako kao što sam siguran da bi sada izjašnjavanje na referendumu u mojoj Crnoj Gori ovaj, moglo da protekne mirno i bez problema. Ali princip kao princip je takav i jednako važi za sve. I zato zagovaram ideju ovaj, očuvanja Jugoslavije i

očuvanja Bosne i Hercegovine kao celine u sastavu Jugoslavije. I moram da kažem da je moja ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kostiću, vi izbegavate odgovor na moje pitanje. Vi izgleda da niste sposobni da kažete nešto direktno. Vi ovde jasno kažete da vi ne bi sprečili hrvatskom narodu to jedno pravo. Sad mi kažete da je to nešto teoretski, da bi tu bilo praktičnih poteškoća i to je možda jedno od objašnjenja za sve probleme kojima se ovde bavimo. Međutim, ja bih sada želeo da mi vi kažete šta ste vi smatrali kako bi se na praktičan način sprovela u život odluka hrvatskog naroda u Bosni donesena na referendumu da istupi iz Jugoslavije i iz Bosne i Hercegovine? Šta ste vi smatrali kako bi se to u praksi, u životu sprovelo u delo, ne u teoriji.

SVEDOK KOSTIĆ: Gospodine Bonomi, ja ne mogu na takvo hipotetičko pitanje vaše da dam egzaktn odgovor. Ja sam znao tačan odgovor za ono za šta sam se ja zalagao, a to je da se ne menja status Bosne i Hercegovine ...

SUDIJA BONOMI: Ali vi ste ovde spomenuli to, ne ja. Vi ste u vašem razgovoru sa ambasadorom to rekli.

SVEDOK KOSTIĆ: Ja to ne pobijam da sam to kazao. Ali ja kažem da sam to kazao kao potencijalnu mogućnost na principima koji su bili opšteprihvaćeni u celoj Jugoslaviji i sa kojima smo pošli na Hašku konferenciju. Mi nismo nikome osporavali pravo da na demokratski način odluči gde će i kako i sa kim živeti, ali smo samo bili protiv toga da neko to radi na silu kao što su uradile Slovenija i Hrvatska. I ja vas molim nemojte se ljutiti na mene toliko.

SUDIJA BONOMI: Ne, ja samo konstaujem da vi ne želite da odgovorite na pitanje. Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želim da nastavim sa ovim dokumentom. Nešto niže na istoj strani na engleskom gospodin Natan Šamujarira je to takođe shvatio jer on kaže, sredina strane 17: "Drugim rečima, podela Bosne i Hercegovine", a vi mu odgovarate "u ovom slučaju bi verovatno, po mom mišljenju najbolje rešenje bilo da ovi narodi na području srpskih Krajina koji žele da ostanu u Jugoslaviji, da im se omogući pravo na samoopredeljenje,

a da se Hrvatima omogući da sa svojim teritorijama uđu u sastav Hrvatske. To bi možda bilo najbezbolnije rešenje". Gospodine Kostiću, vi ste ovde čak i jasniji u vezi sa tim. Vi ovde jasno govorite šta ste imali na umu. A želela bih vam pokazem još jedan citirat, nešto niže dalje: "Mi mislimo da bi političkim pregovorima moglo da se dođe do rešenja. Da se saglasno primeni princip etničke većine i da to bude učinjeno kroz strpljive pregovore". Onda gospodin Šamujarira kaže: "Ali da se vratimo na podelu. Kako podeliti Sarajevo?" A vi kažete: "Ja nemam potpunu predstavu kako je stanovništvo podeljeno, ali čitava okolina Sarajeva je naseljena srpskim stanovništvom. Međutim, u samom Sarajevu imamo i jedne i druge i treće. Hrvati bi teško mogli da računaju na učešće u Sarajevu sigurno. Ali u slučaju kantonizacije verovatno bi Srbi i Muslimani mogli da naprave podelu. Ako je u pitanju Sarajevo. Jer kantonizacija bi pošla od principa etničke većine na određenom području. Kantonizacija bi podrazumevala jednu podelu Bosne i Hercegovine koja bi omogućila Hrvatima i Srbima veze i povezivanje sa matičnim državama, Hrvatskom i Srbijom, odnosno Jugoslavijom". Gospodine Kostiću iz ovoga proizlazi da ste vi imali na umu podelu, a to bi onda značilo i razmene stanovništva i preseljavanje ljudi, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne i potpuno pogrešan zaključak izvodite iz svega toga. Ja u startu kažem, sva moja zalaganja su bila da očuvamo Jugoslaviju i da očuvamo Bosnu kao celinu. Da ste dozvolili da pogledamo dva, tri inserta iz ovoga CD-a što sam juče tražio, to isto pitanje je postavila gospođa Dubravka Kenić, 24. decembra kad i ona izvodi zaključak, pa to znači ako dolazi do etničke podele da nema Bosne. A ja isto tako kažem, pa to znači to, ali to nije rešenje. Riješenje koje ja vidim kao pravo rešenje da Bosna ovakva cjelokupna ostane u zajedničkoj državi. A sve ovo što navodim kao moguća rešenja, pa zar nije na tim principima i ovaj Kutiljerov plan (Cutileiro Plan), kantonizacija Bosne, zar te specijalne veze nisu predviđene i u ovim riješenjima koja su konačno nađena kao konačna rešenja u Dejtonskom sporazumu (Dayton Accord), gospodo? Samo me, molim vas, nemojte optužiti da sam ja hteo da delim Bosnu.

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, nisam siguran kako da to shvatimo da bi to neophodno obuhvatalo i razmenu, preseljavanje stanovništva. Vi ste svedoku rekli da bi taj njegov stav onda podrazumevao i razmenu stanovništva. Možda biste mogli da preformulišete to pitanje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U redu, učiniću to. Gospodine Kostiću, vidimo dakle da ste vi ovde ambasadoru rekli da u 105 opština u Bosni i Hercegovini, Muslimani i Srbi žive izmešano. I da bi onda taj princip etničke većine na koji se vi ovde pozivate ne bi funkcionisao tamo gde imamo stvari pola-pola, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, ali u tih 105 opština negde čine Muslimani većinu, a negde Srbi većinu i verovatno bi po osnovu te većine išla i ta kantaonizacija o kojoj je Kutiljerov plan razmišljao. Pokazivali smo mapu ovde. I to ne bi značilo preseljenje i razmjenu stanovništva. Sasvim je sigurno da bi veliki broj stanovništva ostao tamo gde je bez obzira da li će to biti muslimani ili hrvatski ili srpski kanton. Vi znate da je veliki broj Srba ostao u Sarajevu i da danas nemamo ni u Republici Srpskoj, ni u Bosansko-hercegovačkoj federaciji potpuno etnički čisto stanovništvo. I u Muslimansko-Hrvatskoj Federaciji imamo danas Srba kao što imamo Muslimana i Hrvata u Republici Srpskoj. Ali, ta razmišljanja su ustvari na liniji ovoga što se konačno našlo kao mirovno rešenje u Bosni. Iako sam ja od starta mislio i to je bila moja najveća zabluda, Muslimani su najbrojniji u Bosni i Hercegovini kao naroda ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dozvolite samo da završim misao. U bivšoj Jugoslaviji, onoj velikoj, posle Srba Muslimani su bili najbrojniji narod koji je prosut i rasut po svim republikama i po teritoriji i moja najveća zabluda je u tome od početka što sam smatrao da će Muslimani biti taj faktor koji će se zalagati da očuvamo tu celinu ovaj, teritorije i cjelinu države. Prevario sam se, na žalost, u tome.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, za one koji recimo ne žele da odu, uzmimo recimo Muslimane koji ne žele da živa na nekoj srpskoj teritoriji gde recimo Srbi imaju većinu više od 50 posto, ali tamo ima sela u kojima su Muslimani u većini, ti ljudi ukoliko ne bi želeli da živa na takvoj srpskoj teritoriji trebalo bi da napuste svoje kuće i da odu da žive negde drugde, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to zavisi od svakog konkretnog opredjeljenja. Mi smo toliko masovnih pojava imali gde su upravo pripadnici, u Hrvatskoj recimo pripadnici hrvatske i srpske nacionalnosti vršili razmjenu kuća i imovine i tako dalje. Dakle, oni koji nisu prihvatili da žive na toj teritoriji, to je njihova slobodna volja i odluka bila.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ako u 105 opština stanovništvo živi u potpunosti izmešano i ako negde imate pola-pola ili 55 prema 45 posto i ako ti ljudi ne žele da žive na srpskoj teritoriji ili obrnuto, na muslimanskoj teritoriji, oni bi trebali da se isele, zar ne? Vaš predlog bi doveo do razmene stanovništva.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ma kakav moj predlog, gospođo, šta je vama? Pa, moj predlog je da očuvamo Bosnu jedinstvenu u Jugoslaviji. Kakve vi sada hipotetičke pretpostavke dajete? Na tim idejama oko podele po etničkom principu je bio Kutiljerov plan, na kraju i ovaj Dejtonski sporazum za Bosnu je na tim pretpostavkama. A ja sam bio i danas smatram da bi bilo najbolje rešenje da je Bosna i Hercegovina ostala kao celina u sastavu Jugoslavije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Mi to razumemo, gospodine Kostiću, ja sam samo citirala vaše reči. Vi ste bili predvideli jednu takvu podelu. I ja sam vam jednostavno rekla, da se to dogodilo, to bi značilo da oni koji ne žele da odu, na primer sa srpske teritorije bi trebalo tu teritoriju da napuste i upravo se to i dogodilo, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije tačno da sam ja predvideo takvu podelu, to je vaše mišljenje, imate pravo na njega, ali ja imam pravo da to vaše mišljenje osporim. Ja sam se od prvoga dana zalagao da Bosna jedinstvena i cjelokupna ostane onako kako je bila u sastavu Jugoslavije, a na ovim pretpostavkama o kojima vi govorite, kasnije išao Kutiljerov plan i Dejtonski sporazum. A to nije moje rešanje. I nemojte očekivati da ja sada ono što vi mislite, posle toliko upornog ispitivanja da ja konačno klonem, a kao što vidite, imam dosta kondicije da potvrdim to što mislim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Idemo sada dalje na jednu drugu temu, vrlo kratko. Gospodin Mesić nije izabran za predsednika Predsedništva. U to vreme kad se Predsedništvo podelilo i odnosi su bili veoma napeti 15. maja 1991. godine, redovna zamena, rotiranje predsednika Predsedništva je nešto što je tada trebalo da se dogodi, to je bila jedna redovna procedura, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I u celoj istoriji Predsedništva SFRJ to se uvek obavljalo aklamacijom. Međutim ovde, u slučaju gospodina Mesića, to nije učinjeno onako kako se to radilo ranije, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije tačno, i ovde je glasanje bilo aklamacijom. Dakle, nije bilo tajno glasanje nego smo aklamacijom na sjednici, izjašnjavali se ko je za, ko je protiv. Ako pojam aklamacija jednako razumijemo vi i ja. Dakle, postoji tajno glasanje ili glasanje putem aklamacije. Dakle, javno izgovorenom rečiu. I ovde se na Predsjedništvu glasalo javno, izgovorenom rečju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Preformuliraću onda pitanje. Na svim prethodnim zamenama predsednika nije se glasalo, jednostavno su se svi oko toga složili bez glasanja, a ovo je bilo prvi put da je došlo do službenog glasanja, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Koliko je meni poznato na svakoj sjednici Predsjedništva, 15. maja kad se birao novi predsjednik, glasalo se o izboru i jedini problem i jedina razlika u ovome do koje je došlo, sastoji se u tome što je to bilo prvo glasanje o izboru predsjednika Predsjedništva u uslovima višestranačkog političkog sistema koji je već bio proveden u republikama. Gospodin Stjepan Mesić je izabran na višestranačkim parlamentarnim izborima u Hrvatskoj. U uslovima jednopartijskog političkog sistema u Jugoslaviji, postojalo je jedno široko političko tijelo, jedna politička organizacija koja se zvala Socijalistički savez radnog naroda Jugoslavije. Moram reći istine radi da je u rukovodstvu tog Socijalističkog saveza ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite mi da vas prekinem. Mislim da se udaljavamo od samog pitanja. Reći ću vam ovo. Toga dana 1991. godine na Hrvatima je bilo da predlože svog kandidata za predsednika i oni su jednog kandidata i predložili. A srpsko rukovodstvo je to blokiralo. I to je bilo prvi put da se tako nešto dogodilo. Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao prvi put, zato što je prvi put gospodin Mesić izabran kao kandidat za Predsedništvo na vušestranačkim izborima, a ne na izborima koje je provodio Savez komunista. U uslovima jednopartijskog sistema postojalo je Predsjedništvo Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije U Beogradu koje je bilo na paritetnom principu. Sve republike su imala jednak broj članova Predsjedništva i svaki član Predsjedništva je prvo morao proći kroz to sito, kroz tu proveru da bi dobio mandat i da bi Skupština mogla o njemu da se izjašnjava. A ustavna obaveza svakog člana Predsjedništva koji se bira u Predsjedništvo je da ne bude samo kandidat ili delegat svoje republike nego da bude delegat svih republika, dakle čitave teritorije Jugoslavije. Ovde gospodin Mesić kroz takvo rešeto,

kroz takvo sito nije prošao, niti je bilo mogućnosti da se to proveri, jer se to telo u međuvremenu ugasilo. Tako da je Predsedništvo SFRJ praktično bilo prvo to koje je došlo u situaciju da se izjašnjava hoće li dati glas onome ko neće da se zalaže za očuvanje te Jugoslavije. U tome je razlika. I to suštinska razlika.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovaj vaš potez je i definitivno isprovocirao Hrvate odnosno Hrvatsko rukovodstvo, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, zavisi na koga mislite od hrvatskog rukovodstva. Mi smo u tom, mi smo u tom poslu oko izbora predlagali isto tako da Hrvati daju drugog kandidata koji će se zalagati za Jugoslaviju, a na za samostalnu i nezavisnu Hrvatsku. Ja sam lično predlagao gospodina Anta Markovića primera radi. Isto tako, kao što sam predlagao da se u ovakvoj delikatnoj situaciji i Hrvatska i Crna Gora odreknu za tu godinu svojih funkcija predsednika i potpredsednika, a da to poverimo Bosni i Hercegovini i Makedoniji. Ne znam šta u tome vidite loše, gospođo. To je traženje kompromisnih rešenja.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, dozvolite mi da vas prekinem. Ne želim da ulazim u više detalja u vezi sa tim, idemo dalje na jedno drugo pitanje. Već smo govorili o tabulatoru 11, to je izjava sa sednice Predsedništva SFRJ o događajima u Hrvatskoj održana 4. maja 1991. godine, da 4. maja.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da li imate u vidu da nisam tada bio u Predsjedništvu?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ne, ali vi ste u tabulatoru 11 govorili sa gospodinom Miloševićem. Želim samo krako da ga pogledamo, jer u drugom paragrafu stoji: "Predsedništvo SFRJ ocenilo je da su poslednji događaji o Kninskoj Krajini, Istočnoj Slavoniji, a posebno tragični događaji u Borovu Selu pokazali svu složenost političko bezbednosne situacije u zemlji koja pretila da eskalira u međunacionalne sukobe širih razmera i koja je dovela zemlju na ivicu građanskog rata". I zatim izričito kaže: "Predsedništvo SFRJ izražava žaljenje zbog velikih ljudskih žrtava". Gospodine Kostiću, u Borovom Selu bilo je žrtava na obe strane. Ubijeno je, određeno je, 12 hrvatskih policajaca. Da li se sećate toga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sjećam se toga.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I sećate se činjenice da je poginulo 12 hrvatskih policajaca?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Baš ne znam za taj detalj, ali znam da je poginulo nekoliko hrvatskih policajaca. Ne znam da li ih je bilo 12.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Čuli smo dosta dokaza o događajima u Borovu selu od maja 1991. godine i imali smo svedoke kao što su gospodin Babić, Jovan Dulović, zatim osoba sa pseudonimom C-013, B-129 i C-047 koji su svedočili o tim događajima. Na primer svedok C-013 je rekao da su sukobi između srpske policije i dobrovoljaca obuhvatali i predstavnike Srpske radikalne stranke iz Srbije. Da li vam je to poznato, da li znate da su šešeljevci takođe u tome učestvovali?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne znam, zaista ne znam, ne znam zaista.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodin Babić, Milan Babić nam je rekao da su poginula dvojica Šešeljevih dobrovoljaca. Da li znate za te dve žrtve?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja znam da smo zbog tih zbivanja u Borovom selu imali 8.000 izbeglica. To je bio moj motiv koji me je podstakao da pođem i da izvršim posetu tamo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodin Babić je takođe rekao da su Frenki Simatović i njegovi ljudi učestvovali u događajima u Borovom selu. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Zaista ne znam ništa o tome. Ja nisam bio ni u Predsjedništvu tada niti sam bio pozvan da kao član Predsjedništva ili Vrhovne komande eventualno. Ja sam tek kasnije kad sam izabran u Predsjedništvo osetio obavezu da posjetim prije svega izbeglice do kojih je došlo zbog tih zbivanja u Borovom selu i ocijenio sam tada i u javnoj izjavi da ovaj, to ne može biti samo problem Srbije i Hrvatske, to mora biti problem i jugoslovenske zajednice, znači naš problem kao Predsjedništva i problem savezne Vlade.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, da li ste vi posetili Borovo selo u maju 1991. godine kada je došlo do ovih tragičnih događaja ili ste tamo otišli samo u julu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, nisam tada posetio, u julu je to bilo kada sam ja posetio.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li se sećate kada ste tačno otišli?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja imam snimak tu kod sebe, snimak ovaj, te posete, ali ne bih vam tačno sada reći datum. Gospođo, prošlo je, evo, skoro 15 godina od tada, ne bih tačno datum mogao da kažem. Ali znam da je to bilo neposredno prije izbora Državne komisije za poštovanje prekida vatre i da je gospodin Mesić tada na Predsedništvu bio kategorički protiv moga izbora upravo zbog moje posjete Borovom Selu i kad sam izabran za predsednika te Državne komisije uz saglasnost ostalih članova Predsjedništva tada ja gospodin Mesić demonstrativno napustio sednicu Predsjedništva. A, ako je taj datum mnogo važan ja ću se pobrinuti ovaj, pa ću ga naknadno saopštiti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ne, uostalom dovoljno je da pojasnimo da je to bilo odmah posle te sednice koju ste pomenuli. To je dovoljno. Pre sednice?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Neposredno pred, sastanak?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Sada bih želela u sistemu senkšn, tri video snimka, odlomka vaše posete Borovom Selu, imamo transkript onoga što ste rekli tamo.

(Video snimak)

Novinar: Potpredsednik Predsedništva Jugoslavije Branko Kostić posjetio je danas Borovo Selo. U razgovoru sa mještanima Kostić je uz ostalo ustvrdio da se branitelji domova ne mogu zvati banditima ili teroristima. Kritizirao je Saveznu vladu zbog, kako on tvrdi nedovoljne pomoći izbeglicama i pozitivno ocijenio ulogu JNA. Vi u Borovu selu možete računati na podršku Predsedništva i ostalih saveznih organa. To što vas nazivaju četnicima i teroristima nema nikakve osnove naglasio je Kostić. Vi ste samo samoorganiziran i naoružan narod. Prema ocijeni doktora Branka Kostića secesionistička politika Hrvatske i Slovenije ne može se tolerisati i prihvatiti, jer ako bi se prihvatili ti jednostrani činovi u Evropi bi se moglo stvoriti najmanje 70 novih država.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, molim sledeći, a onda pauzu posle toga.

(Video snimak)

Duško Petrović: Kao što vidite poštovani gledaoci, Branka Kostića potpredsednika Predsedništva Jugoslavije prilikom posete Borovom Selu dočekalo je više stotina meštana.

Branko Kostić: Ja sam bio na jednom od svetilišta naša istorije na Vučjem Dolu, a vas ovde smatram izdancima onih junaka koji su bili spremni uvek kroz našu istoriju da brane i svoja ognjišta i svoju slobodu. Izdržite i budite hrabri. Po neko i od ovih sa kojima radim, a znate na koga mislim zove vas odmjetnicima, četnicima, teroristima, a ja na to vazda odgovaram, odmjetnici su oni koji su prekršili jugoslovenski Ustav i jednostrane akte donijeli, a ne vi ovdje koji se borite za taj Ustav i za tu Jugoslaviju.

Brana Crnčević: Gospodin Kostić je rekao ono šta je važno. Najvažnije je to što je rekao na kraju, budite sigurni da niste sami, a ako ste vi banditi ima još bandita koji će doći da vas brane.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Stanimo ovde. Gospodine Kostiću, pre minut ste rekli da niste znali za prisustvo bilo kakvih dobrovoljaca, Šešeljevih dobrovoljaca predstavnika njegove stranke tamo, a u oba ova video snimka vi pominjete četnike, nazivaju vas četnicima. Četnici su bili Šešeljevi ljudi, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, vi, gospođo, pokazujete totalno nepoznavanje. I ovih termina i naziva. Hrvati su, Hrvati su ovaj, sve, sve koji su ikakve veze sa "S" imali ili sa srpstvom, sve su nazivali četnici. Za njih su četnici bili i pripadnici Jugoslovenske narodne armije i Teritorijalna odbrana i dobrovoljci i ove paravojne formacije. Hrvati su sve njih zvali četnici i ja zato kažem zaista pokazujete totalno nepoznavanje te terminologije i tih termina, a taj termin četnici je stalno isticao gospodin Stjepan Mesić kao predsjednik Predsjedništva na zvaničnim sjednicama Predsjedništva SFRJ. I ja sam ga slušao, jedanput, drugi put treći put i na kraju sam kazao: "Gospodine Mesiću, vi ste predsjednik Jugoslavije i ne možete te ljude nazivati četnicima teroristima, banditima. Veći ste četnici, teroristi i banditi

vi koji gazite Jugoslovenski Ustav i nasilno hoćete da srušite Jugoslaviju i da dođete do samostalne države". To je puna istina, gospođo. Otkud sada Šešelj ima veze sa ovim?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, Brana Crnčević koji je govorio posle vas, ko je on? Koja je bila njegova funkcija i zašto je on išao sa vama?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Brana Crnčević je jedan ugledni književnik, srpski književnik, ali nije išao samnom kao književnik, nego je išao samnom, ako se ne varam, kao čovek zadužen za izbeglice, za izbeglice u srbijanskoj vladi. Mislim da je, ne znam da li je to bilo ministarstvo neko ili neki odbor za izbegla i raseljena lica. Dakle, u toj funkciji je on bio samnom, Inače ako me pitate o njemu lično, moji pogledi politički i idejni i tako dalje se veoma razlikuju.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Molim da sada pogledamo treći snimak.

(Video snimak)

Duško Petrović: Posle srdačnog dočeka u centru Borova sela potpredsednik Predsedništva Jugoslavije Branko Kostić obavio je razgovore sa rukovodstvom Srpske Autonomne Oblasti za Zapadni Srem, Slavoniju i Baranju. Predsednik Nacionalnog veća Goran Hadžić upoznao ga je sa trenutnim stanjem na ovom području.

Goran Hadžić: Ovaj narod nisu ni četnici, ni teroristi, ni banditi nego to je srpski narod i mogu reći sada i dio hrvatskog naroda ima poštenog koji je sa nama, koji je sa nama tu i na barikadama, koji ne priznaje ustašku vlast, koji ne želi da doživi genocid koji smo doživeli prije 50 godina.

Reporter Duško Petrović: Branko Kostić je pored ostalog rekao da je na delu u Hrvatskoj povampirena ideologija koja je začeta još pre 50 godina.

Branko Kostić: Evropa i svijet su tu politiku dobro zapamtili, ja sam uvjeren da će i Evropa i svijet konačno i danas shvatiti šta ta politika znači i kakve pogubne posledice takva politika može da ima ne samo po srpski narod na ovom području u Hrvatskoj koje je najdirektnije ugrožen nego na posljedice koje bi takva politika mogla imati i šire u Evropi. Naši savezni organi, posebno Savezno

izvršno vijeće su do sada najozbiljnije zatajili u tome, jer sticaj okolnosti da se radi o jednom ugrženom području gde strada srpski narod, ali briga Saveznog izvršnog vijeća i u ovom i u svim drugim slučajevima mora biti iskazana u punoj mjeri i materijalno gledano bez obzira na nacionalni sastav stanovništva koje je ta nesreća zadesila. Mi ćemo učiniti sve da ta naša Jugoslovenska narodna armija koja je jaka, koja je moćna i koja ima i sa kime i sa čime i više nego do sada ...

(Kraj video snimka)

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, za minut ili dva treba da napustimo ovu sudnicu.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Skoro smo pri kraju.

(Video snimak)

Branko Kostić: U dijelovima naroda koji budu ugroženi ili su već ugroženi, neovisno od toga gdje se oni nalaze. Danas je ugrožen srpski narod na području Hrvatske, ukoliko razvoj događaja bude tekao na način kakav niko od nas ne bi želio, ne isključujemo mogućnost ...

(Kraj video snimka)

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ustvari smo išli dalje nego što sam želela.

SVEDOK KOSTIĆ: Hvala vam što ste ovo pustili.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, to je već dokazni predmet, to je deo video snimaka koje smo uveli kao dokazni predmet 352, tabulator 88.

SUDIJA ROBINSON: Na žalost moramo da odložimo vaša pitanja u vezi sa ovim video snimkom za sledeći ponedeljak.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ali gospodin Kostić zna o čemu je reč i mislim da ću moći da postavljam pitanja, a da ne moramo ponovo da ga gledamo.

SUDIJA ROBINSON: Da, on će da se seti tog snimka, zahvaljuje vam se što ste ga pustili.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ja bih samo zamolila da gospodin Kostić ponese ustave Hrvatske i Bosne i Hercegovine sa sobom.

SUDIJA ROBINSON: Takođe da se kopije dostave optuženom.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da.

SUDIJA ROBINSON: Završavamo sa radom i nastavljamo sledećeg ponedeljka u 9.00.

SUDIJA KVON: Možda u sudnici 1.

Fond za humanitarno pravo